

POMURSKI VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 15. NOV. 1958
Leto X — Štev. 45 — Cena din 10.—

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

NA RAZŠIRJENI SEJI OO SZDL IN OK ZKS MURSKA SOBOTA

PREDLOG O ŠESTIH OBČINAH

NE FORMALNOST, MARVEČ UKREP ZA NADALJNO KREPITEV KOMUNALNEGA SISTEMA — OBČANI ŽELIJO GOSPODARSKO MOČNE KOMUNE — POTREBNA BO VEČJA SAMOSTOJNOST VASIKH
ODBOROV

Preteklo soboto je bila v dvorani hotela »Zvezda« v Murški Soboti razširjena seja Okrajnega odbora SZDL in Okrajnega komiteja Zveze komunistov Slovenije za soboški okraj. Na seji so razpravljali člani obeh forumov o novi teritorialno-upravni razdelitvi občin ter o akciji za spomladansko setev v kooperaciji. Sejo je vodil predsednik Okr. odbora SZDL, Jan ROS.

V razpravi o novi teritorialno-upravni razdelitvi občin je bilo poudarjeno, da pri tem ne gre za formalnost, marveč za ukrep, ki bo omogočil nadaljnjo krepitve komunalnega sistema. Občine Grad, Cankova, Martjanci in Videm bi z nadaljnjim obstojem le še ovirale splošni razvoj, kar dokazuje med drugim tudi to, da omejenim občinskim ljudskim odborom doselej ni uspelo uvesti vseh potrebnih upravnih služb in inšpekcij, kar otežkoča pravilno funkcioniranje občinskih svetov, ki zaradi nepopolne upravne službe niso mogli dovolj sistematično razpravljati in ukre-

pati o problemih svojega območja. Podobno je bilo glede izvajanja sklepov posameznih svetov. Za zadovoljivo funkcioniranje posameznih služb niso imeli manjši občinski odbori niti dovolj materialnih pogojev glede stanovanj, plač itd.

Nekajletna praksa je pokazala, da so se manjši občinski odbori ukvarjali pretežno s socialnimi vprašanji, pri čemer so navadno pričakovali pomoč širše skupnosti. Ob takih razmerah ni bilo mogoče razvijati tem občinam — vzporedno z ostalimi občinami — nerazvitih pod-

Zastopniki občin Grad, Cankova in Martjanci so izjavili, da so prebivalci omenjenih občin že dalj časa izražali mnenje, naj se območje dosedanjih goriških občin priključi k občini Murska Sobota, oziroma Lendava. To kaže, da ljudem ni toliko za to, da imajo v bližini občinsko upravo, marveč gledajo v občini močno gospodarsko enoto, ki je sposobna razvijati svoje gospodarstvo, zdravstveno službo itd.

Vsi ti razlogi govorijo v prid predlogu, da se navedeni občinski odbori ukinejo. Glede goriškega predela Prekmurja bi bila najboljša idealna rešitev osnove enotne občine za celotni predel, kamor bi bilo mogoče vključiti tudi občino Petrovci-Salovec, toda za tako ob-

riškega, glede na komunikacije, boje povezan z novim upravnim središčem — M. Soboto.

V razpravi o novi teritorialno-upravni razdelitvi občin je bilo rečeno, naj se okrepijo z dobrim strokovnim kadrom, ko (Nadaljevanje na 2. strani)

PRED SKUPŠČINAMI ORGANIZACIJ ZB NOV

V našem okraju deluje 8 občinskih odborov Zveze borcev s 53 osnovnimi organizacijami. V organizaciji je vključenih 1959 bivših partizanskih borcev, aktivistov in internirancev. Kljub dobljenim uspehom v delu pa je opaziti, da se nekatera vodstva občinskih organizacij vse premalo poglobljajo v problematiko ZB in sloni vse delo večinoma na ramenih posameznikov. Zadnje čase se zlasti uveljavljajo nekatere osnovne organizacije (Gornja Radgona, Ljutomer in drugod), ki po svoji aktivnosti preraščajo okvir občinskih organizacij. Vendar velja za občinske organizacije ZB, da le te še ne nastopajo dovolj samostojno in da imajo odbori premalo stika s članstvom.

O Toda navzlic nekaterim pomanjkljivostim se je Zveza borcev tudi v Pomurju uveljavila kot politična organizacija in v dejanjih dokazala svojo življenjsko silo. Velika večina bivših borcev aktivno sodeluje v organi družbenega in delavskega upravljanja, mnogi pa zavzemajo vidna mesta v organih ljudske oblasti.

Kakor kaže, bodo morale organizacije ZB v prihodnje zlasti zagotoviti ustrezna finančna sredstva za štipendiranje otrok žrtev fašističnega terorja. Mnogo več skrbi bodo morale posvetiti tudi učnim uspehom teh otrok. V Pomurju imamo namreč nad 200 otrok, ki so v minulih vojni izgubili enega ali oba roditelja. Ti otroci večinoma posejajo razne šole in se na ta način usposablajo za samostojno življenje. V šol. letu 1956/57 je bilo na območju ljutomerske občine 17 otrok nezadostno ocenjenih od 43, kolikor jih poseja razne šole. Občinski ljudski odbori so na splošno pokazali dokaj dobro razumevanje za otroke padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja. Tu velja omeniti občino Murska Sobota, ki je samo v začetku tega leta izdvojila četrtilijonski dinarjev in za ta znesek kupila otrokom tekstil in obutev. Zgledu te občine sledijo tudi druge. Tudi letos je bila skupina otrok na 17-dnevnem letovanju v Verudici pri Pulju. Stroške taborena so kriji občinski ljudski odbori.

To in drugo so ugotovili na razširjeni seji Okrajnega odbora ZB Murska Sobota ter sprejeli tudi ustrezne sklepe za uspešno nadaljnje delo.

J. J.

Brigadirji! Mladina!

OKLMS MURSKA SOBOTA SPOROČA VSEM BRIGADIRJEM IN OSTALI MLADINI, DA BO OTVORITVENA PROSLAVA NA AVINI CESTI LJUBLJANA—ZAGREB 23. NOV. T. L. IZ MURSKA SOBOTE BO PELJAL POSEBEN VLAK NEKAKO MED 24. URO (22. NOV.) IN 2. URO (23. NOV.), KI BO PRISPEL V NOVO MESTO OKROG 9. URE ZJUTRAJ.

PRIJAVE SPREJEMAJO VSI OBC. KOMITEJI LMS.

ročij, saj so zadostovala akumulirana sredstva v glavnem le za upravne stroške. Glede na sestav občinskih odborov pa ni bilo mogoče izvajati tudi nekaterih glavnih nalog v zvezi z združevanjem občin, za kar bi morale te podeželske občine v prvi vrsti skrbeti.

čino ni primerne upravnega središča.

Posamezni člani obeh forumov so ugotavljali, da se bo pokazala s povečanjem območij dosedanjih občin potreba po večji samostojnosti krajevnih odborov. Enako bo potrebno poskrbeti, da bo osrednji del Go-

POSVETOVANJE O NOVI STANOVANJSKI SKUPNOSTI V MURSKI SOBOTI

SMOTRNA SKRB ZA ČLOVEKA

V začetku tega tedna je bilo na pobudo Občinskega odbora SZDL v Murški Soboti posvetovanje o vsebini dela nove stanovanjske skupnosti z namenom, da bi skupno s predstavniki oblasti, družbenih organizacij, gospodarskih in strokovnih združenj razmotrili probleme okrog ustanovitve nove stanovanjske skupnosti. Posvetovanja, ki ga je vodil predsednik obč. odbora SZDL tov. Jože Vild, so se udeležili tudi zastopniki nekaterih drugih pomurskih občin.

Na dnevnem redu je bil referat tov. Side Podleskove, sekretarja OO SZDL o vlogi: nove stanovanjske skupnosti, o obliki pomoči družini v novi stanovanjski skupnosti je poročal tov. Miha Veršič, predsednik DPM, referat »Občina v skrbi za človeka« pa je imel tov. Karel Lutar, predsednik ObLO. V razpravi je sodelovalo 18 udeležencev posvetovanja, ki so vsestransko osvetlili najbolj pereče probleme, ki so jih izbrano nakazali referenti. Predsednik obč. odbora SZDL tov. Jože Vild je po končani razpravi poudaril, da je v Murški Soboti nova stanovanjska skupnost nujno potrebna in da bo imela veliko delo. Dejal je, da je osnoven zaključek tega posvetovanja v tem, da je treba njegovo pestro vsebino posredovati občinskemu ljudskemu odboru in zboru proizvajalcev ter nato stopiti pred zbor volivcev na terenih in v podjetjih z že izdelanimi konkretnimi predlogi.

Hkrati naj bo to posvetovanje, je poudaril, pobuda vsem društvom DPM, TVD »Partizan« in LT za izdelavo načrtov dela ter analize potreb in stanja v njihovih vrstah kot osnova za programe, ki bodo v okviru stanovanjske skupnosti predvideli na prvem mestu skrb

za človeka. Predlagal je iniciativni odbor s podpredsednikom ObLO Murska Sobota tov. Stefanom Sabjanom na čelu, ki ga sestavljajo predstavniki oblasti, družbenih organizacij, gospo-

darskih in strokovnih združenj ter delovnih kolektivov. Ta iniciativni odbor bo izdelal podrobne zaključke in konkretne predloge zboru proizvajalcev. Tov. Jože Vild je dalje poudaril, da naj bo nova stanovanjska skupnost predvsem družbeni organ, ki bo pomagala reševati probleme ne samo z denarjem, temveč tudi s prostovoljnimi delom itd. — vse ob pomoči ostalih družbenih činiteljev.

B. S.

Z RAZVITJEM SINDIKALNEGA PRAPORA

Slavnosten zaključek dela

MINULO NEDELJO JE KOLEKTIV Vg KAPELA SVEČANO ZAKLJUČIL GLAVNA LETOSNJA DELA — TRGATEV OPRAVLJENA, VINO VSKLADIŠČENO, USPEHI ZE VIDNI

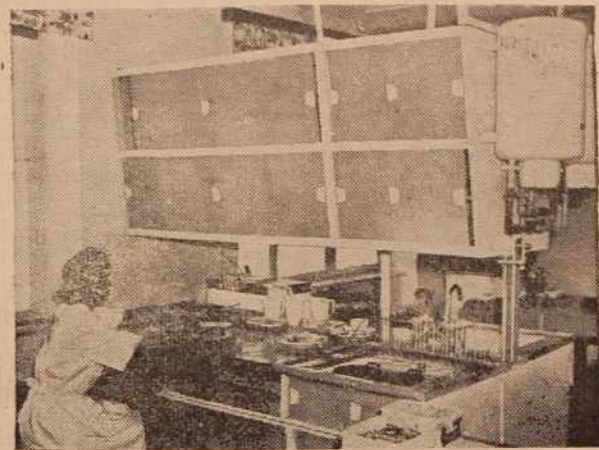
Minulo nedeljo so se člani kolektiva Vg Kapela zbrali v združenem domu na Kapeli, kjer je predsednik delavskega sveta poročal o uspehih podjetja. Ob tej priložnosti je sindikalna podružnica pri podjetju razvila svoj prapor po dvanajstih letih uspešnega dela. Prapor so do razvitja hranili vsi dosedanj; predsedniki podružnice, razvil pa ga je tov. Rapl — Savo iz Okrajnega odbora ZSJ Murska Sobota. Praporu so botrovali ZSJ — Republiški odbor za Slovenijo, ZSJ — Okrajni odbor Murska Sobota, Občinski sindikalni svet G. Radgona, sindikalna podružnica Slatina Radenci, sindikalna podružnica podjetja,

UO podjetja in tov. Ivan Kreft, zvezni poslanec. Prapor je prevzel v čuvanje sedanj; predsednik sind. podružnice podjetja.

Ob razvitju prapora je bil izreden kulturni program. Se posebno ganljivo je bilo, ko so nagradili starejše in upokojene delavce, ki še vedno pomagajo kolektivu v borbi za še večje uspehe. Navdušen aplavz prisotnih članov kolektiva je potrdil pravilnost tega dejanja.

Skoda, da tovariši iz RTV Ljubljana zaradi prometne nesreče niso pravočasno prispeli, da bi v celoti posneli program in razvitje prapora. Slavnosti so

NOVA STANOVANJSKA SKUPNOST

Sodobna kuhinja — samo delna rešitev

Stanovanjska skupnost je nov družbeni mehanizem, ki povezuje državljanje v industrijskih centrih in mestih. Stanovanjska skupnost je združba stanovalcev določenega naselja, ki jo narekujejo potrebe za lažje in boljše reševanje življenjskih potreb.

- za osnutek zakona o stanovanjskih skupnosti skrbi ta:
  - za organiziranje in pospeševanje komunalnih, gospodarskih in socialnih dejavnosti in služb, ki služijo neposredno potrebam družinskega gospodinjstva in vsakdanjega življenja delovnega človeka;
  - za organiziranje in pospeševanje uslužnostnih ustanov, ki pomagajo pri gospodinjstvu;
  - za družbeno materialno varstvo in uspevanje otrok, kakor tudi za družbeno materialno varstvo drugih oseb, ki so pridobitveno nesposobne;
  - za napredek stanovanjskega gospodarstva in nudenje strokovne in tehnične pomoči hišnim svetom pri upravljanju zgradb in skladov.
- Stanovanjska skupnost opravlja svojo funkcijo samostojno ali pa v skupnosti z občino.

(VEC O TEM BERITE NA 6. STRANI!)

VELIKA PRIČAKOVANJA

Vsi obeti za gradnjo tovarne sladkorja v Ormožu — 700 stotov sladkorne pese ali 420.000 dinarjev na hektar — Sladkorna pesa polagoma izpodriva rž, proso in druge nerentabilne krmne rastline

○ Gospodarski krogi o Ormožu sodijo, da bo naposled prišlo do gradnje prve slovenske tovarne sladkorja. Republiški činitelji so odobrili investicijski projekt, lokacijo itd., ker je to, kot kaže, projektivno in lokacijsko najugodnejši predlog v zveznem merilu.

Zamisel za to tovarno izvira že iz predvojnega obdobja in še od prej. Prvotno sta bili dve varianti za gradnjo sladkorne tovarne v Sloveniji. Po prvi naj bi se gradila sladkorna tovarna v Preserju pri Ljubljani, po drugi pa v Ormožu. Vsi ekonomski in drugi razlogi narekujejo gradnjo sladkorne tovarne v Ormožu, saj je na razpolago delovna sila, surovinska baza, energetska vira, prometne žile itd. Tudi kmetje v Pomurju pozdravljajo to pobudo.

Medtem ko so lani pridelali na območju KPPZ Ormož 28 vagonov sladkorne pese

na 12 ha, so letos že dosegli 400 vagonov na 105 ha. Za prihodnje leto imajo v programu v nižinskem delu občine pridelek 1200 vagonov na 500 ha. Kakor znano, pošiljajo sedaj pridelek sladkorne pese v tovarno Bell Manastir. Ta intenzivna kultura prodira na račun rži, proso in drugih krmnih rastlin — torej nerentabilnih kultur. Proizvajalci so zadovoljni, težje se privajajo le na agrotehniko, ki jo zahteva pridelovanje sladkorne pese.

Letosnji povprečni hektarski donos je znašal 400 stotov ali v dinarjih 240.000 din. Zabeležili so tudi donose do 700 stotov ali

420.000 din in sicer na Cvetkovskem — Dravskem polju. Ugotavljajo, da donosa izpod 200 stotov ni bilo nikjer. Ta je bil najnižji, čeprav je bila letos sušna letina, ki ni bila najugodnejša za sladkorno peso. Pridelovanje sladkorne pese je teklo na osnovi kontrahatnega pogodbenega odnosa.

Proizvajalci na območju ormoške KPPZ so že letos ugotovili, da je pridelovanje sladkorne pese zelo rentabilno, zato lahko pričakujemo v prihodnje še večji odziv za pogodbeno proizvodnjo kot doslej.

B. S.

NIČ DRAŽJE!

SVET ZA BLAGOVNI PROMET ObLO MURSKA SOBOTA JE DOLOČIL NAJVIŠJO DOVOLJENO MARŽO IN MALOPRODAJNO CENO NEKATERIM KRITIČNIM ŽIVLJENJSKIM POTREBŠČINAM — INSPEKCIJSKI SLUŽBI, KI NADZORUJE DOSLEDNO IZVAJANJE NJEGOVE ODREDBE, JE POTREBNA PREDVSEM STVARNA POMOČ POTROŠNIKOV, NE PA V OBLIKI ANONIMNIH PISEM S SPLOSNO KRITIKO NEKATERIH POJAVOV, KI JIH NI BILO MOČ ODKRITI V KONKRETNI STVARNOSTI

○ Doslejše prizadevanje občinskih činiteljev v Murški Soboti, da bi z zakonskimi ukrepi zavarovali potrošnike pred neupravičenim navijanjem cen kritičnim življenjskim potrebščinam in storitvam, je imelo ugoden odmev med občani; uveljavljeni ukrepi so predmet vsakodnevnih živahnih pogovorov na cestah, sestankih, zborih volivcev in na drugih javnih mestih.

Zdaj je Svet za blagovni promet pri ObLO Murska Sobota predpisal še najvišjo dovoljeno maržo in maloprodajne cene nekaterim najnujnejšim življenjskim potrebščinam, upoštevajoč pri tem zakonito dogovorjene cene posameznemu blagu, njegovo kakovost in sorto.

Po njegovi odredbi sme znašati marža (s prevozom vred) pri kg krompirja največ 3 din, pri suhem fižolu 3 din, pri jabolkah 5 din in pri orehih v lupinah 14 din. Stanje na tržišču kaže, da ni moč dobiti domače čebule, za katero je med gospodinjami največje povpraševanje, po dogovorjeni odkupni ceni 35 din (Nadaljevanje na 2. strani)

ZASEDANJE ObLO M. SOBOTA

Včeraj sta oba zbora ObLO Murska Sobota na rednem zasedanju poslušala poročilo Sveta za družbeni plan in finance o zaključnih računih gospodarskih organizacij za l. 1957, dalje poročilo Sveta za varstvo družne, ki je sprožilo živahno razpravo itd. Hkrati so bili imenovani člani šolskih odborov osemletk in vrtecev ter sprejet odlok o stanovanjski izgradnji. Oba zbora sta razpravljala tudi o ukrepih zoper zviševanje cen.

IMENOVANJE

Namesto dosedanjega direktorja gradb. podj. »Sograd« tov. S. Sabjana, ki je prevzel novo službeno dolžnost, je ObLO M. Sobota imenoval Viktorja Cera, dosedanjega gradbenega tehničarja podjetja.

FS

(Nadaljevanje s 1. strani)
likor ga je v omenjenih obč-
nah, predvsem kmetijske za-
redne kjer je glede kadra še
vedno čutili pomanjkljivosti.
Vsekakor pa bo mogoče v bo-
doče zaradi manjših upravnih
stroškov vlagati v teh predelih
sorazmerno več v splošne go-
spodarske namene.

Po daljši razpravi so se vsi
navzoči zednili za predlog, da
se omenjene občine razformirajo
in priključijo sosednjim obč-
inam, kot je bilo omenjeno v
predlogu, ki smo ga objavili
prejšnji teden v našem listu.
Glede nekaterih krajev na me-
jah sedanjih občin, ki se bodo
priključili k sosednjim pa, da
naj se prebivalstvo teh krajev
samo odloči, h kateri občini naj
bilo priključeno. Pri tem naj
bi se ne delile večje enote, kot
je n. pr. bogojinski okoliš med
več občin, marveč naj se tako
območje v celoti priključi eni
sami občini.

Kot druga je bila na dnevnem
redu seje razprava o akci-
ciji za spomladansko setev v
kooperaciji, o čemer poročamo
v drugem mestu.

Ob zaključku javne ankete o združnem sodelovanju Več nagrajencev v Pomurju

V nagradni anketi o združ-
nem pridelovalnem sodelovanju,
ki ga je razpisalo uredništvo
kmečke oddaje Radia Ljubljana
skupno z uredništvom
Kmečkega glasa in Radia Koper,
je sodelovalo tudi več kmeto-
valcevo-zadružnikov iz Pomur-
ja. Pri dokončnem ocenjevanju
poslanih odgovorov jim je po-
sebna komisija prisodila tudi
nekaj lepih praktičnih nagrad.

V anketi je sodelovalo skupno
120 anketirancev. Za nagrad-
te so prišli v poštev samo an-
ketiranci (35), katerim je bilo
za poslano odgovore priznanih
60 ali več točk. Kmetijska za-
druža v Veržuju je dobila 5,
kolektivno nagrado (20 ur brez-
plačnih popravil kmetijskih
strojev), ker so pobudniki anke-
te dobili največ odgovorov prav
iz njenega okoliša. Prvo kolek-
tivno-skupinsko nagrado (brez-
plačno strojno rigolante 1 ha
zemlje za sadovnjak s pogojem,
da rigolajo najmanj 5 ha zem-
lje za ureditev plantažnega sa-
dovnjaka) je dobila skupina
sadjarjev-zadružnikov iz Kušta-
novca (A. Ovček, E. Temlin in
L. Balcer), ki je poslala Radu

Ljubljana zelo dober odgovor in
dobila skupno 70 točk. Med do-
bitniki posameznih nagrad so
bili: Stefan Kuhar iz Puconec
(75 točk) — slamoreznica za od-
govor RL, Martin Glavač, Bel-
tinci (66 točk) — sokovnik, Ste-
fan Kuhar, Puconci (65 točk) —
100 kg kostne moke za odgovor
KG, Vlado Ferenc, Veržej (63
točk) — eno popelin srajco po
meri in Sranc Sagaj, Lukavci
(62 točk) — 50 kg krmil za te-
leta.

Nagrado, ki jo je za najbolj-
še anketiranje prispevala Glav-

na združna zveza Slovenije —
televizijski sprejemnik — je
prejela Kmetijska zadruža Kri-
ževci pri Ljutomeru, ker je v
anketi sodelovalo največ za-
družnih odbornikov in se je za-
druža kot celota še posebno do-
bro odrezala pri letošnji jesen-
ski setvi pšenice italijanskih
sort v pridelovalnem sodelova-
nju s člani.

Nagrade bodo nekaterim an-
ketirancem podelili 16. novem-
bra na javni kmetijski televi-
zijski oddaji v Ljubljani.

-sk

NIČ DRAŽJE!

(Nadaljevanje s 1. strani)
za kg, zato je svet izjemoma dovo-
lil, da je mogoče v občinskem okoli-
šu prodajati v maloprodaji to ču-
bulo najdražje po 75 din za kg.

Goveje meso I. in II. vrste s pri-
klado je dovoljeno prodajati do 260,
telečje meso s priklado do 340, svin-
jsko meso s priklado do 370 in svin-
jski hrbet brez priklade do 390 din
za kg.

Govejim kostem je določena naj-

višja cena 30 din, telečjim kostem
pa 60 din za kg.

V mesnici lahko dajo največ pri-
klade: na govejo stegno in pleča do
30 odst., na goveji bočnik in vrat (če
so kosti izločene) do 25 odst., na go-
veji hrbet in sšimbace do 15 odst.,
na telečje zrezke iz stegna do 35
odst., na ostalo telečje meso (če so
kosti izločene) do 30 odst., na led-
vično pečenko do 30 odst., na svin-
jski zrezek iz stegna do 20 odst., in
na ostalo svinjsko meso (če so kosti
izločene) do 15 odst.

Priklad na goveja rebra, go-
veji prsni koš in vso svinjsko, gove-
je in telečje meso, ki ni navedeno v
prejšnjem odstavku. Če stranka želi
kupiti telečje, svinjsko ali goveje
meso brez priklade, mora plačati to-
liko več — t. j. razliko.

○ V pristojnih občinskih kro-
gih opozarjajo na zaželenost še
učinkovitejše pomoči samih po-
trošnikov pri odkrivanju krš-
teljev odredbe in sploh nezdrav-
ljivih pojavov na domačem trži-
šču. Ta pomoč je potrebna še
toliko bolj, ker dva inšpektorja,
ki opravljata svoje posle tudi v
drugih občinah, ne moreta povsem
obvladati položaja na obč-
inskem tržišču. Toda ta pomoč
naj bo konkretna — ne zgolj v
obliki anonimnih pism, katerih
so v zadnjem času prejeli več
in vsebujejo pretežno splošne
ugotovitve. Ta pomoč naj bo
torej najprej v konkretni ugo-
tovitvi prekrška v samem loka-
lu, takoj zatem pa v odkritem
državljanem posredovanju po
pristojni občinski inšpekciji. Če-
mu se skrivati za anonimnostjo,
ko gre vendar za življenjske
koristi vseh nas — potrošnikov?

nik za 4 tisoč kokoši in vzrejali-
šče za 12 tisoč piščancev. Na
posestvu predvidevajo, da bodo
kurnik kot vzrejališče dokon-
čali še letos.

PRED DOKONČNO UREDITVIJO POSESTEV CRNCI IN LENDAVALA

Zvedeli smo, da je Zvezna
kmetijska zbornica uvrstila v
program kompleksne obnove
kmetijskih posestev med drugi-
mi tudi posestvi Crnci-Apače
in Lendavala.

Pred tem bo potrebno pose-
stva arondirati, izvesti morebitno
komasacijo zemljišč, anali-
zirati zemljo in dokončati vsa
melioracijska dela na teh po-
sestvih.

Pri Kmetijskem inštitutu v
Ljubljani so že imenovali po-
sebne komisije, ki bodo pri-
pravljale potrebne načrte za
ureditev obeh posestev.

Na posestvu Crnci so pričeli
z adaptacijo strojne remize.
Prav tako gradijo poseben kur-

jev. Če upoštevamo dobre obe-
te za tovarno sladkorja v Or-
možu, lahko upamo, da bodo
načrtom v bližnji prihodnosti
sledila tudi dejanja.

Z občinske seje radgonske občine

Ukrepi proti zvišanju cen

Na nedavni občinski seji v
Radgoni so sprejeli odlok o pre-
povedi zvišanja cen industrijs-
kih proizvodov, živil, obrtnih
storitev in uslug na območju
občine. Cene za goveje meso so
od 280 do 250 dinarjev, za tele-
tino 300 do 280 in za svinjsko
meso od 380 do 360 dinarjev za
kg. Z odlokom so določili tudi
cene kruhu in to za črni kruh
52 in beli 62 dinarjev za kg.
Odborniki so zahtevali tudi kal-
kulacijo cene za vino, odnosno
za mošt, ki ga nekateri prodaj-

jajo predrago, celo po 220 di-
narjev, čeprav je bila nabavna
cena od 50 do 70 dinarjev. Trž-
na inšpekcija bo morala tudi v
tem pogledu nadzorstvo zaostri-
ti.

Na tej seji so tudi ugotovili,
da nekateri kmetje neredno od-
vajajo skočnino za umetno oše-
menjevanje. Na tekočem je edi-
no KZ v Radencih, v ostalih pa
dolgujejo kmetje na skočnini še
za lansko leto. Da bi zaščitili
poljske površine in preprečili
divje gradnje ter da bi grad-

nje v občini čim bolj strnili, je
občinski ljudski odbor za čas,
dokler ne bo uveljavljen urba-
nistični načrt, sprejel odlok o
zazidalnem načrtu. Ta načrt za-
vzema 26 zazidalnih okolšev.
Sprejeli so še uredbo o odškod-
nini za uporabo grobov in pro-
storov na pokopališčih ter od-
lok o ustanovitvi živinskih sej-
mov. Na koncu so razpravljali
še o raznih premoženjskih za-
devah ter o izdajanju garancij-
skih izjav. Za direktorja trgo-
vskega podjetja »Dome« v Radgo-
ni je imenovan dosedanj vrši-
lec dolžnosti tega podjetja tov.
Marjan Preskar.

Ika

Vinski mošt na begu

Pomanjkanje kletnih zmogljivosti narekuje gradnjo nove kleti — Načrti za gradnjo obrata za predelavo grozdja in sadja — Labodji spov „klasičnega“ jabolčnika?

Tudi letošnji odkup mošta v ormoško-ljutomerskih gor-
cah je pokazal, da potrebujeta tako Ormož kot Ljutomer nove
in večje kletne zmogljivosti. Vinarska zadruža v Ormožu je
morala zaradi pomanjkanja kletnih prostorov na vrat in nos
prodati več kot 120 vagonov mošta v mesta itd., kar bo seveda
prizadelo občinski proračun. Toda medtem ko prodajajo mošt
v Ljubljani po 220—240 din liter, so dobili proizvajalci zanj
po 45 dinarjev, nekaj več ali manj.

Prav zato in tudi iz drugih
razlogov se v Ormožu že pri-
pravljajo na gradnjo nove kle-
ti. Po eni strani potrebujejo
večje zalozne kapacitete, po
drugi strani pa jih k temu sil-
ijo višji donosi in potreba po
predelavi sadnih sokov. O tem,
da je Vinarska zadruža Ormož
kot prva predelala 41 ton groz-
dnega koncentrata iz 12 vagonov
mošta v TMP Murska Sobotna,
poročamo na drugem mestu. Ta
koncentrat bodo uporabili za pri-
pravo vina za Nemčijo, ki od-
klanja sladkanje z industrijs-
kim sladkorjem.

V Ormožu tudi vedno bolj
poudarjajo potrebo po gradnji
obrata za predelavo sadnih in
grozdnih sokov. Ker so investic-
je za potrebno opremo visoke,
bo moral imeti ta obrat zadost-
no zmogljivosti (okrog 500 vago-
nov). Stroški bodo nastali tudi
zaradi potrebnega širokovnega
kadra. Seveda je odprto vpra-
šanje lokacije, saj se za take
obrate potegujejo tudi že neka-
tera v nogradniška gospodarstva.
Ze preprosti izračun pa nam po-
ve, da gradnja obratov z majh-
nimi zmogljivostmi ne pride v
poštev. Ugotavljajo, da se n. pr.
80 odst. grozdni koncentrat v
kletnih cisternah odlično hrani.
Kar zadeva predelavo sadja,
kaže, da bi dobili iz 61 klasič-
nega jabolčnika približno 1 kg
sadnega koncentrata, iz katerega
zopet lahko proizvedemo 61 od-
lične naravne brezalkoholne pi-
jače.

Danes ni mogoče predvideti,

kdaj bodo začeli v Ormožu gra-
diti takšen obrat, za katerega
bo potrebno predvideti tudi delo
v slabih letinah. Morda slišimo
tu ali tam pripombe o drugi
skrajnosti — težnji po gradnji
teh obratov v večjih krajih.
Pozdravit pa moramo vsako po-
budo, ki je v korist našega sa-
djarstva in borbe proti alkoholi-
zmu. Dejstvo je namreč, da
proizvajalci kokt in skokte tudi
ob regresirani ceni sladkorja
iz uvoza ne morejo znižati cen
svojim brezalkoholnim pijačam
in jim na ta način utreti pot
med širše množice potrošnikov.
Prvi predračuni kažejo, da bi
stala običajna steklenica sadne-
ga soka, pravijo v Ormožu, ob
polni ceni sladkorja 15 dinar-

VELIKA POZORNOST POLITIČNIH KROGOV delu sindikatov Jugoslavije

Prod letošnjimi občnimi zbori je
vodstvo sindikatov v Jugoslaviji ze-
lo resno analiziralo stanje v organi-
zaciji. Razpravljali so zlasti o kre-
piti vloge sindikatov v podjetjih,
občinah, okrajih in sploh v našem
družbenem življenju. O tem je raz-
pravljali tudi Centralni komite Zveze
komunistov Jugoslavije in opozoril
predvsem na to, da je potrebno zelo
skrbeti za krepitev vodstev v sindi-
katih z urejevanjem kadrovskih
vprašanj. Tako nastaja pozitivno
delo v sindikatih prav pred napove-
danim IV. kongresom Zveze sindika-
tov Jugoslavije.

Sindikalne podružnice so se dol-
žne ukvarjati zlasti z družbenimi od-
nosi v kolektivih. Njihova naloga je
spremljati in analizirati življenje in
delovne pogoje kolektiva, v katerem
sindikalna podružnica deluje. Ob
tem so podružnice dolžne podpreti
prizadevanje organov delavskega
upravljanja proti tendencam biro-
kratizma, ki se še pojavljajo. Vse
pozornosti je potrebna delitev do-
hodka v kolektiv in ne samo med
kolektivom in družbo. Vsa prizade-
vanja, ki imajo namen odpraviti nap-
ake v sedanjem sistemu nagrajeva-
nja in izpolniti njegovo vzpodbud-
no delovanje, je potrebno krepiti.
Izboljšanje delovnih pogojev in
življenja delavcev je mogoče doseči

z ustvarjanjem delavskih menz, ser-
visov in okviru stanovanjskih skupno-
sti itd. Z združevanjem investicijs-
kih sredstev podjetij z istimi sred-
stvi občine bodo investicije smotr-
nejše in bolj učinkovite. To seveda
na tehtnih sporazumih!

Vpliv sindikalne podružnice ali
občinskega foruma in drugih foru-
mov sindikata na zaposlovanje je
zelo pomemben. Poudarek je pred-
vsem na tem, da naj zaposlovanje
ne škoduje dvigu delovne storilnosti.
Prav to pa se je dohajalo v nekate-
rih podjetjih, ki se niso zavzemala
za dolgoročno in premišljeno politiko
zaposlovanja. Zato bi morali zah-
tevatvi razširitev dela v akordu in
odprto, z natečajni urejeno notranjo
kadrovsko politiko razmeščanja in
napredovanja.

Te naloge zahtevajo od delavcev
v sindikatih poznavanje problemov
našega razvoja, našega družbeno-
ekonomskega sistema in veliko ak-
tivnost. Vsakdo, kdor je v vodstvu
sindikata, mora biti neposredno po-
vezan z najširšimi plastmi delavske-
ga razreda, čigar zaupanje si pridobi-
va z zgledom. V vodstva sindika-
tov bo potrebno pritegniti čim več
strokovnjakov, gospodarstvenikov,
pravnikov in drugih, ki bodo lahko
zastopali interese delavcev in družbe
s spoznavanjem problemov življenja,
ki ga morajo analizirati zato, da bo

do stališča sindikata do določenih
pojavnost vsehstransko utemeljena in
tehtna. Na ta način bodo sindikati
moč, ki bo pomenila v našem življe-
nju vedno več.

Slovestnost v Ohridu

V Ohridu je bila v nedeljo
proslava 15. obletnice Prve makedonsko-kosovske brigade. Ve-
likega zborovanja se je udeležilo
okrog 20.000 prebivalcev, ka-
terim je govoril član Izvršnega
komiteja Centralnega komiteja
Zveze komunistov Jugoslavije
Svetozar Vukmanovič. V okviru
te proslave je bil pri vasi Bel-
česte odkrit velik spomenik
Bratstva in enotnosti jugoslo-
vanskih narodov, v Ohridu pa
je bila odprta razstava fotogra-
fij iz življenja makedonskih
brigad Narodnoosvobodilne vojs-
ke Jugoslavije. Preživelim bor-
cem makedonsko-kosovske bri-
gade, vsem udeležencem te pro-
slave in narodu Makedonije, s
katerim je v teh dneh tudi
ljudstvo Kosova in Metohije, je
poslal maršal Tito pozdrave v
pismu, v katerem sporoča, da se
žal ne more udeležiti proslave.
Ob tej priložnosti je Svetozar
Vukmanovič predal Prvi makedonsko-kosovski brigadi tudi or-
den narodnega heroja.

TEŽAVE V GOSPODARSTVU ogrožajo Francoza

Vaba, s katero je de Gaulle nave-
dal Francoze nase, je preprosta in
učinkovita — en sam stavek, ki ga
ponavlja vedno in povsod, če ga le kdo
hoče poslušati. General Sirokogrudno
in s prepričanjem zagotavlja, da bo
naredil Francoze zopet veliko in po-
membno. To je tisto, kar Francozi,
ki ne morejo pozabiti napoleonskih
časov, najraje poslušajo. De Gaulle
v resnici poskuša vse, kar je mogo-
če, da bi dosegel sodelovanje Fran-
cije v vseh pomembnih akcijah Za-
hoda. Njegov namen je ta, da bi
Francija odločila o vsem, o čemer
odločata Velika Britanija in ZDA. V
ta namen si v Franciji prizadevajo
izdelati dobro atomsko bombo, kate-
re eksplozija bi lahko razbila zenevs-
ke razgovore in torej pomeni uce-
njevanje: ali s Francijo v sodelova-
nju ali brez nje in brez njene po-
slušnosti.

Kakršne koli so že možnosti Fran-
cije na političnem področju so izgledi
na gospodarskem področju črni.
Tokrat Francija ne more mimo ugo-
tovitve, da industrijska proizvodnja
neprenehoma pada. V avtomobilski
in tekstilni industriji so že zmanjša-
li delovni čas in s tem v zvezi tudi
zaslužek delavcev. Francija je postala
v zadnjih letih eden izmed naj-
večjih dolžnikov na svetu. Vrednost
denarja so v Franciji znatno zmanj-
šale vojne v Indokini in Alžiriji, ki
so občutno praznilo državno blagaj-
no. Francija je bila iz leta v leto
manj zmogljiva konkurirati na svetov-
nem trgu. Težave ji je povzročila
tudi zmeda v gospodarstvu ZDA, ki
je nedavno preživljalo podoben zas-
toj kot zdaj v Franciji.

Da bi se rešila, se je Francija za-
dolžila pri Zahodni Nemčiji za 655
milijonov dolarjev, kajti dolgoročno
posojila in splafonirana proračun-
ov sta zanj edini izhod. Da bi pre-
magali inflacijo, so v zadnjem ča-
su omejili izdatke z zmanjšanjem
tudi občinskih proračunov in z ome-
jitvijo na najnujnejše investicije.
Omejili so celo vojaške izdatke, to-
da ne tudi tiste v Alžiriji. Samo

stroški za vojno v Alžiriji pa znaša-
jo dve milijardi frankov dnevno.
V Franciji so polna skladišča bla-
ga, ki so ga proizvedli po višjih ce-
nah od tistih, ki trenutno veljajo
na francoskem trgu. Nastopa zastoj
v proizvodnji in nezaposlenosti, ki
vzdržuje sindikate. Zmanjšanje
kupne moči delavcev zahteva pove-
čanje plač, meni vodstvo Generalne
konfederacije dela in istega mnenja
je tudi Komunistična partija Fran-
cije. Drugi sicer niso istega mnenja,
toda enotni so v tem, da je ta zastoj
nevaren za življenjski standard. Vse-
kako pa so proti temu, da bi dela-
vece plačevali stroške za vojno v Al-
žiriji z vsemi izdatki, ki se temu
pridružujejo. Kako si bodo razdelili
bremne sedanjih gospodarskih težav,
je — kot kaže — odvisno od bodo-
čega vpliva aktivnosti delavskih or-
ganizacij.

Ni dvoma, da bodo te razmere
močno vplivale tudi na volitve v
Franciji.

Začeta konferenca o zmanjšanju nevarnosti od nenadnega napada

V ponedeljek so se v Zenevi začeli
razgovori o ukrepih za zmanjšanje
nevarnosti pred nenadnim vojaškim
napadom. Na konferenci sodeluje 5
zahodnih in 5 vzhodnih dežel.

TRETJA RAKETA NA LUNO NI DOSEGLA CILJA

Pretekli teden so v Cap Canave-
ralu tretjič izstrelili raketo na Lu-
no. Pioneer II je dosegel hitrost
26.000 km na uro in je letel blizu 45
minut, toda ko je bila raketa že
1600 km daleč, je zopet padla v ze-
meljsko atmosfero ter zgorela nekje
nad Srednjo Afriko. Vzrok je v tem,
ker se tretji del rakete ni vžgal.

Na volitvah v ZDA zmagali demokrati

Na volitvah, ki so bile prete-
kli teden v ZDA za Pred-
stavniški dom, izpolnitev Sen-
nata in volitve 33 guvernerjev,
so z veliko večino zmagali de-
mokrati nad republikanci. Opa-
zovalci so to zmago ocenili za
največjo od dobe Franklina
Roosevelta. Demokratom so te
volitve zagotovile solidno večino
v obeh domovih ameriškega
parlamentarja. Tudi na volitvah
guvernerjev so pridobili demo-
krati 5 mest v odnosu na stanje
pred volitvami. Največji uspeh
je žel senator John Kennedy.
Na tej osnovi nekateri predvi-
devaljo, da bo on nastopil na vo-
litvah za predsednika ZDA za
demokrate.

Ob tem, za Ameriko nemajh-
nem dogodku, smo slišali urad-
ne izjave, da se dosedanja ame-
riška politika ne bo spremenila.

MUSKAT IN OMAN V OGNJU UPORA

Spor med sultanom Omama in Mu-
skata in omanским imamom, ki tra-
ja že tri leta, se je znova razplam-
tel. Sultan Said ibn Taimur je za-
prosil v Londonu za vojaško in de-
narno pomoč in oboje tudi dobil.
Tudi Oman, kot ostale dežele Per-
zijskega zaliva, bo postal bogat,
zaradi zahodnega izkoriščanja petro-
lejskih zalog. Ljudje pa postajajo,
kot v vseh arabskih deželah, vse
bolj nacionalistični.

KUVAIT član Arabske lige

Te dni je svet zvedel, da je Ku-
vait pristopil k Arabski ligi. Kuwait
meri le 21.000 kv. kilometrov in ima
le 200.000 prebivalcev, zato pa ima
nad 60 milijonov ton nafte, pribli-
žno toliko kot Saudska Arabija in več
kot Irak. Zaradi tega je ta korak
Kuwaita zelo nevarčen za Zahod, ki
sicer omenja, da ni slabo, če ima
svoje prijatelje v tej Ligi. Pri tem
pa je le pomembno to, da Velika
Britanija dobiva iz Kuwaita 50 odst.
svojeega skupnega uvoza surove nafte.

Kuwait je puščavska dežela v Per-
zijskega zaliva, bo postal bogat,
sko Arabijo, ki daje 15 odst. svetov-
ne proizvodnje nafte. Korak Kuwaita
vsekakor pomeni težnjo po bolj-
ših stikih za politično enotnost z ostali-
mi arabskimi deželami v njihovi
borbi za politično, gospodarsko in
kulturno enakost in uveljavljanje.

**Kdor štedi in vlaga
sebi in drugim pomaga!**

Starši!
Hranilnik je veselje vaših
otrok, nabavite ga pri

**ZADRUŽNI HRANILNICI
IN POSOJILNICI
v Murski Soboti**

ali najbližji KMETIJSKI ZADRUGI

VELIKI OBETI OD MNOŽIČNEGA PRIDELOVANJA HIBRIDNE KORUZE POL MILIJARDE VEČ DOHODKOV

Na zadnji razširjeni seji okrajnega vodstva SZDL so razpravljali tudi o načrtu za spomladansko setev hibridne koruze — Komentar predsednika OZZ S. Antaliča o oblikah združnega sodelovanja objavljamo na drugem mestu — Izkoristiti je potrebno vse možnosti za uresničenje planskih obveznosti, čeprav smo s pripravami že dokaj zakasnil — Doslednost v prizadevanju za racionalno izkoriščanje obdelovalne zemlje.

Spomladanska setev hibridne koruze je izredno važna gospodarska naloga, ki zahteva zavestno in skupno sodelovanje vseh činiteljev — SZDL, poslovnih zvez, kmetijskih združenj, kmetovalcev itd. — saj bo koreniti pridelovalni poseg z izredno daljnosežnimi posledicami, ki bo prinesel izdatne koristi združnim organizacijam, posameznikom in družbi.

Po petletnem perspektivnem načrtu za razvoj kmetijstva bomo v Pomurju do leta 1961 zasejali s hibridno koruzo 7940 ha ali 60 odst. vse zemlje, na kateri smo doslej pridelovali koruzo. Na kraju letošnjega leta bo

sta mimo nas že dve planski leti brez večjih uresničenih obveznosti, zato je orientacijska naloga, ki naj bi jo izpolnili že prihodnje leto, dokaj velika: 3000 ha setvene zemlje ali 38% vseh planskih obveznosti.

V SETVENEM NAČRTU JE PREDVIDENO,

da bo znašal hektarski donos pri hibridni koruzi povprečno 75 q (na 1100 ha 60, na 1100 ha 70, na 750 ha 90 in na 50 ha 100 q na hektar), kar pomeni nad 600 milijonov din skupnega dohodka. Povsem naravno je, da bo po uresničenju tega načrta močno porasel tudi dohodek kmetijskih združenj in posameznih kooperantov.

Pri sestavljanju setvenega načrta so strokovnjaki upoštevali doslednejšo razširjenost pridelovanja koruze v posameznih okoliših in objektivne pogoje za pridelovanje hibridne koruze v kooperaciji, zato so n. z. zinski občinam z ugodnimi pridelovalnimi tereni (Apaška dolina, Mursko polje, lendavski okoliš itd.) določene znatno večje obveznosti kot na primer njihovim vrstnicam na Gorickem, kjer ima poljedelstvo drugorazredni pomen v primerjavi z očitno bolj aktualnim sadjarstvom in živinorejo kot vzporedno kmetijsko stroko. Setvenega načrta bo kajpak potrebno

ljiših, ki nam bodo zanesljivo prinesla pričakovane uspehe ob doslednem uveljavljanju vseh agrotehničnih ukrepov.

Na seji so še posebej naglašali, da je potrebno prizadevanje za uresničenje setvenega načrta povežati tudi z doslednimi ukrepi za racionalno

IZKORIŠČANJE OBDELOVALNE ZEMLJE,

saj nam na sedanji stopnji družbenega razvoja, ki zahteva pospešen napredek kmetijske

prazvdaje, pač ne more biti vseeno, ali bo naš kmet pridelal 80 ali pa samo 20 stotov koruze na hektar. Poněkod bo treba poseči celo po administrativnih ukrepih, da bi tako zagotovili sodobno obdelavo zemlje in uveljavljanje optimalnih agrotehničnih ukrepov. Pridelovalno sodelovanje pri hibridni koruzi je namreč za kmeta zelo ugodno, zlasti še, če se prostovoljno odloči za združevanje posameznih parcel v pridelovalnem procesu, zato je škodljivo vsako

popuščanje pred zaostajajočo in stihjo.

Ugotovitev, da je precej kmetovalcev že zoralo zemljo in jo pripravilo za setev, pa kaže, da smo začeli dokaj kasno s pripravami za setev hibridne koruze. Do zapoznelih priprav pa bržda ne bi prišlo, če bi strokovnjaki in organi družbenega upravljanja (sveti za kmetijstvo pri LO, upravni odbori poslovnih zvez itd) spraf in redno zasledovali izpolnjevanje občinskih in okrajnega perspektivnega načrta.

VEČJA ODGOVORNOST DO DRUŽBENIH OBVEZNOSTI

je namreč tolikanj aktualnejša, če upoštevamo, da izpolnjevanje setvenih načrtov ni več kampanjska, marveč stalna akcija, ki mora v kri in meso vseh, ki delujejo na področju kmetijstva. Dejstvo je namreč, da to ni prva zakasnitev z neugodnimi posledicami, saj smo na take pojave opozarjali že pri jesenski setvi pšenice italijanskih sort.

Zato so odgovorni činitelji dolžni sedaj dosledno izpeljati

vse priprave in ukrepe v okviru realnih možnosti, ki so prisotne v posameznih pridelovalnih okoliših glede na že al. pa še ne opravljeno globoko oranje, čeprav bodo pridelovalni dosežki morda kje pod pričakovanim povprečjem, kajti izpolnjevanje setvenega načrta je v naši izrazito kmetijski pokrajini nedvomno ena izmed najvažnejših družbenih obveznosti.

IZREDNI OBČNI ZBOR GPZ MURSKA SOBOTA

KZ - središče operativnega dela

DOSEDAJ OBNOVLJENIH 60 HA GOZDOV — 1 MILIJON PRIHRANKA PRI POGOZDITVENIH DELIH — NAMENSKA SREDSTVA NEPOSREDNO ZADRUGAM — VEČJE NALOGE NA PODROČJU GOZDARSTVA NAJ BI IZPOLNJEVALO VEČ ZA DRUG SKUPAJ — POMURJE POTREBUJE VEČJE LESNO-INDUSTRIJSKO PODJETJE.

Gozdarska poslovna zveza v Murski Soboti je do 1. novembra opravila 80 odst. vseh gozdno-gojitvenih del, določenih v letošnjem gospodarskem programu, računajo pa, da bodo do konca leta uresničene prav vse obveznosti. Tako so že obnovili 60 ha gozdov, spomladi zasadili 290 tisoč sadik, ki so jih vzgojili v svojih drevesnicah, negovalna dela pa so opravili na 340 ha gozdov. Jesensko pogozdovanje še traja in bo v kratkem zaključeno.

Pri obnovi gozdov so si posebno prizadevali, da bi izpopolnili čiste gozdove iglavcev z listavci, v nizinah pa so sadili predvsem hitro rastoča drevesa (jlesce, topole in akacije). V prihodnosti se bo potrebno še bolj odločno zavzemati za izboljšanje kakovosti gozdov in s tem za povečanje prirastka, kar bodo laže dosegli tako, da bodo že v prihodnjem gospodarskem letu opravljali vsa gozdno-gojitvena dela in jih tudi obračunavali po kmetijskih združenjih, seveda pod strokovnim vodstvom gozdarskih tehnikov. Zaradi pomanjkanja gozdarskega kadra je morala zveza ta dela letos še opravljati neposredno po logarjih in revirnih gozdarjih.

Pomemben dosežek je tudi v tem, da so z dobro organizacijo in učinkovitim delom dokaj pocenili stroške gozdno-tehničnih del in tako prihranili 1 milijon din, ki jih bodo po sklepu izrednega občnega zbora, ki je bil pretekli ponedeljek v Soboti, uporabili pri popraviljanju gozdnih komunikacij. V ta namen bodo torej letos porabili 2 milijona 300 tisoč din. Prihranjena sredstva bodo dodali neposredno kmetijskim združenjem, ki imajo v svojih okoliših večje površine gozdov. Tem združenjem so tudi pripravili, naj čimprej ustanovijo ali pa poživijo delovanje že obstoječih gozdnih odborov, da bi najskrbijo predvsem zato, da bodo gozdno-gojitvena dela uresničevana v njihovih okoliših čimbolj načrtno in tudi smotno uporabljena namenska sredstva za obnovo gozdov in gozdnih komunikacij.

V razpravi je bilo slišati glasove za in proti temu, da bi namenska sredstva za obnovo gozdnih komunikacij.

V razpravi je bilo slišati glasove za in proti temu, da bi namenska sredstva za obnovo gozdnih komunikacij.

Na splošno imajo dovolj naročil. Težave pa imajo pri transportu izdelkov, ki jih morajo prevažati v osem kilometrov oddaljeno Radgono na železniško postajo. Glede na to predvidevajo, da bi podjetje preselilo v doglednem času v Radgono, v Apačah pa bi bil manjši obrat tega podjetja.

kacij dodeljevali neposredno kmetijskim združenjem. Zagovorniki tega predloga so utemeljevali predvsem potrebo po krepitvi kmetijskih združenj tudi na tem področju, drugi pa

Gozd na Gorickem

so menili, da bi bilo ta sredstva bolj osredotočiti v občinskih namenskih skladih (kot so že letos 1,5 milijona din iz gozdne takse za obnavljanje gozdnih komunikacij), kajti da posamezne zadrage z manjšimi zneski ne morejo veliko napraviti, to pa bi bilo moč doseči s koncentriranimi sredstvi — zdaj v okoliših ene, drugič v okoliših druge zadrage,

kjer bi bila potreba pač največja.

Ob medsebojnem zaupanju bi bilo moč to vprašanje ugodno rešiti tudi pod okriljem same poslovne zveze in sicer tako, da bi se po priporočilu strokovnjakov zveze več zadrug odločilo za skupno gozdno-gojitveno ali obnovitveno akcijo, ki bi bila v širšem okolišu najbolj potrebna in aktualna. Zadrage, ki bi se odločile za takšno skupno akcijo, bi morale v ta namen prispevati tudi vsa svoja namenska sredstva.

V razpravi so zastopniki zadrug načelnjali tudi vprašanje predelave lesa v domačih obratih, s čimer bi ostalo v pokrajini precej sredstev, ki jih sedaj izvažamo z golimi surovinami. Če samo dejstvo, da imamo v okraju komaj 3 žagarske obrate (od tega dve podružnici mariborskega lesnega podjetja), ki se lahko ukvarjajo s proizvodnjo za blagovni promet, prepričljivo govori za to, da bo treba v Pomurju čimprej nekaj storiti za napredek lesne predelovalne industrije — bodisi z osamosvojitvijo in povečanjem zmogljivosti že obstoječih obratov ali pa z ustanovitvijo osrednjega lesno-industrijskega podjetja, ki bi zmoglo vse naloge na tem področju. Na zboru so se posamezni delegati celo zavzemali za to, da bi tudi predelovanje lesa

KLOPOTCI SO UTIHNILI

DVA REKORDA: NA PAVLOVSKEM VRHU MOST MURSKA SILVANCA Z 28 STOPINJAMI SLADKORJA, NA HUMU PRI ORMOŽU 220 HL VINA NA HEKTAR

V ormoško-ljutomerskih in haloških gorcih so letošnjo trgatve žilahnega grozdja zaključili šele 10. novembra. Na martinovo torej še ni bil ves mošt vino, saj je ponekod komaj šele pritekel iz stiskalnice!

V začetku trgatve — pred 15. oktobrom — mošt ni imel dosti sladkorja (od 15 do 17 odst.), zato ga ormoška vinarska zadruga sprva ni hotela odkupovati. Pri pozni trgatvi pa je stopnja sladkorja v moštu znatno porasla in je v ljutomersko-ormoškem okolišu dosegla povprečno stopnjo 20 odst., kar je že zelo ugodna stopnja kakovosti. Tako so se močno zmotili tisti, ki so zatrjevali, da bomo letos dobili zelo slab mošt. Rekordno, že petindvajset let nezaželeno stopnjo sladkorja je imel mošt muškata silvanca na Pavlovskem vrhu — 28 odst. Takšno graducijo dajo samo zelo kakovostne trte v dobro obdelanih vinogradih. Tokrat so jo dosegli v gorcih Zadruga kmetijskega gospodarstva Ivanjkovci.

Vse kleti vinogradniških gospodarstev in grosističnih podjetij so napolnjene. Za vkletnje vina je bilo celo premalo prostora. Ponekod imajo namreč še dokajšnje zaloge stare vinske kapljice, VG Ivanjkovci, »Kerenič-Koge« itd. so si namreč pomagala tudi z urejevanjem kleti in primerne posode. Na pomanjkanje posode je močno vplivala tudi letošnja ugodna sadna letina, saj vseh jabolk

niti niso mogli pospraviti. Ponekod so jabolčnice stočili kar v vodne cisterne in vsaj tako rešili pridelek. Največji hektarski pridelek je imel vinogradnik H. na Humu pri Ormožu; prirastlo mu je 220 hl vina na hektar, stopnja sladkorja v moštu pa je bila nekoliko slabša, kar je tudi razumljivo.

Odkup mošta je potekal nemoteno. Ormoška vinarska zadruga ga je odkupila od vinogradnikov okrog 160 vagonov. Nekaj sumljivega mošta, ki je bil pomešan s hibridi, je tudi zavrnila. Mošt so takoj pošiljali v Zagreb in druga potrošniška mesta, v kleteh pa je ostal samo kakovosten mošt, ki bo dal še boljše vino. Povprečna odkupna cena srednje kakovostnemu moštu se je g'ovala med 45 in 50 dinarji, pri kakovostnejših sortah pa po 55 in tudi več din za stopnjo sladkorja. Za dovoz so v zadrugi plačevali po 2 din za liter; delali so takorekoč noč in dan, da so lahko prevzeli, vkletili ali odposlali ves pridelek.

Mnogo mošta je zadruga poslala tudi v Sobotu, kjer so ga predelali v grozdni sladkor, ki ga bodo uporabljali za brezalkoholne pijače ali pri izdelovanju zdravil. Soboška TMP je letos dnevno predelala več ton grozdnega sladkorja. Kljub zelo nizkim odkupnim cenam je ormoška zadruga zaslužila komaj par dinarjev pri litru mošta; gostilničarji so ji povprečno plače-

Povečana ormoška občina v novih ugodnejših pogojih

Občina Ormož šteje sedaj, po priključitvi bivše občine Središča ob Dravi, nad 20.000 prebivalcev. Območje občine sega ob Dravi vse od Središča do Gorišnice pri Ptujju (del tega kraja). Zato pripravljajo ObLO spremembo statuta. Doslej je imela občina odseke, sedaj pa bodo potrebni oddelki, kakor pri vseh velikih občinah. Ugotavljajo, da ima ObLO v glavnem dovolj kadrov, česar pred letom še ni bilo.

Kaže, da je prebivalstvo Središča naposled le uvidelo potrebo po priključitvi k Ormožu. V Središču bo ostal tudi v prihodnjem krajevni urad, a tudi dose-danji občinski uslužbenici bodo v glavnem ostali na svojih mestih. Do konca leta bo ostal tudi finančni odsek. Sicer pa je treba poudariti, da sta imeli ormoška in bivša središka občina že prej skupno službo: odsek za gozdarstvo, sanitarno inšpekcijo in sodnika za prekrške.

Povečanje ormoške občine narekuje med drugim tudi izboljšanje prometnih zvez. Avtobusna proga Kog—Ormož—Maribor je velikega pomena, avtobusne zveze pa ni s Središčem (prevelik časovni razmak med vlakovnimi zvezami!), medtem ko Tomaž sploh nima z Ormožem prometne povezave. Kaže, da bodo ceste v glavnem urejene, čeprav so bile še pred nedavnim precejšen problem zlasti v vinorodnih krajih, kjer traktorji v jesenskem in pomladanskem času dobesedno razrijajo klanice. Ceste popravljajo iz sklada za poškodovane po točih, iz katerega so dobili 40 milijonov dinarjev. Omeniti moramo predvsem popravilo vičan-

ske ceste, medtem ko so na dela na cesti Pršetinci—Lahonci že v zaključni fazi.

Stanovanjsko vprašanje skušajo v Ormožu rešiti z novogradnjami. Kaže, da bo ob koncu letošnjega leta vseljiv 16 stanovanjski blok, v katerem bodo dobili stanovanja predvsem potrebni kadri. Samo za zdravstvo je namenjenih v bloku 5 stanovanj. Prihodnje leto bodo začeli graditi še en 16 stanovanjski blok, ki bo služil za ublažitev splošne stanovanjske krize.

S priključitvijo bivše občine Središče, sodijo na občinskem ljudskem odboru v Ormožu, ne bodo nastali v posameznih dejavnostih nobeni problemi. Zdravstvena služba je v Središču urejena, prav tako prosvetna. Glede te sodijo, da je v občini stanje v manjših krajih občeno sicer slabše, kar zadeva število kadrov, v Ormožu pa je prosvetnih delavcev dovolj.

Iz bivših trgovin kmetijskih združenj so v ormoški občini osnovali pred nedavnim novo trgovsko podjetje »Dome«, ki ima 2 poslovalnice. Skupno je sedaj v občini troje trgovskih podjetij, od katerih ima prvo 7, drugo pa 9 poslovalnic. Pomembna novost je, poleg dejstva, da v Ormožu že zopet deluje okrajno sodišče, tudi to, da bo decembra začel z delom katastrski urad v Ormožu. Kakor znano, so morali doslej prebivalci občine na kataster v Ptuj ali Ljutomer.

Če dodamo k vsemu temu še dejstvo, da so vsi obeti za to, da bo Ormož dobil tovarno sladkorja, prvo v Sloveniji, ne bo odveč trditi, da se bo ormoška občina v novih pogojih uspešno razvijala tako v korist posameznih krajev občine, občine kot celote in naše skupnosti.

S. K.

B. S.

NEPRIMERNE KOMUNIKACIJE

Doslej so v radgonski občini uredili vse potrebno glede določitve okolišev posameznih kmetijskih združenj, razen pri kmetijski zadrugi Negova in Spodnja Ščavnica. Po daljših razpravah je bilo sklenjeno, da ostaneta omenjeni zadrugi samostojni, vendar bosta izločili trgovsko dejavnost. Trgovino kmetijske zadrage pri Negovi bo prevzelo radgonsko trgovsko podjetje »Dome«, trgovino kmetijske zadrage v Spodnji Ščavnici pa trgovsko podjetje »Sloga«.

Pri nameravani združitvi kmetijskih združenj Negova in Spodnja Ščavnica se je pojavilo kot odločilno vprašanje povezave med Negovo in Spodnjo Ščavnico. Doslej ni med tema krajema primerne ceste. Izredno slabe so ceste tudi v okoliških krajih kot so Radvenci itd. Pred leti so že pričeli z grad-

njo ceste Negova—Spodnja Ščavnica. V ta namen so doslej porabili 700 dinarjev občinskega gozdnega sklada, prav tako je prispeval nekaj sredstev za to cesto občinski ljudski odbor iz svojega rednega proračuna. Primerno bi bilo, če bi pomagalo pri gradnji te ceste tudi Vinogradniško posestvo Radgona, ki ima v teh krajih precej zemlje.

SOBOŠKI GIMNAZIJCI V ČAST KONGRESA

Dijaki soboške gimnazije, učiteljica in I. osemletke so pred dvema tedoma udarniško delali v počastitev I. kongresa telesne vzgoje v Beogradu. Na športnem igrišču so kopali jame za sadike. Po udarniškem delu pa so priredili množični jesenski kros, ki je lepo aspel.

S. H.

prilagoditi še vsaki zadrugi in vsakemu kraju posebej, pri tem pa se zavzemati za to, da bomo sejali hibridno koruzo predvsem na najbolj ustreznih zem-

V RADGONI SO RAZPRAVLJALI O BLAGOVNEM PROMETU

Na nedavni seji ObLO Radgona so odborniki poslušali poročilo o delu sveta za kmetijstvo, še prav posebej pa so razpravljali o nedavnih ukrepih glede cen posameznim življenjskim potrebščinam.

UVEDLI SO DELOVNE NORME

V mizarski delavnici Apače je zaposlenih vsega 85 ljudi. Pred nekaj meseci jih je bilo zaposlenih le 50. Ob večjem številu zaposlenih so uvedli v strojnem oddelku dve delovni izmeni. Najvažnejše pa je to, da so tudi v tej majhni obrtni delavnici uvedli delovne norme, podobno kot v velikih industrijskih obratih. Ugotovili so, da se je na ta način močno povečala storilnost, kar je edini izhod za splošni razvoj podjetja. Posamezni delavci presegajo norme tudi do 20 odstotkov, vendar se giblje povprečno preseganje delovnih norm okrog 8 odstotkov. V Mzarskem podjetju Apače izdelujejo splošna stajbena in

ostala mizarska dela. Letos delajo največ za posamezne stanovanjske bloke v Mariboru. Za sobna pohištvena dela pa imajo najboljšega odjemalca v podjetju »Lesnega« Maribor. Ker imajo v podjetju tudi manjšo žago, so izdelovali letos gajbice za sadje.

Na splošno imajo dovolj naročil. Težave pa imajo pri transportu izdelkov, ki jih morajo prevažati v osem kilometrov oddaljeno Radgono na železniško postajo. Glede na to predvidevajo, da bi podjetje preselilo v doglednem času v Radgono, v Apačah pa bi bil manjši obrat tega podjetja.

Iz jagod so curljale v sode sladke solzice...

PRI DEVETIH MILIJONIH SE JE USTAVILO

RADENSKO ZDRAVILIŠČE SE VEDNO BREZ CENTRALNE KURJAVE — ZA EDINO ZDRAVILIŠČE TE VRSTE V DRŽAVI NI 9 MILIJONOV SREDSTEV — KAJ PRAVIJO O ZDRAVILIŠČU G OSTI.

Radensko zdraviliško podjetje razpolaga s 400 ležišči, kar seveda nikakor ne zadovoljuje vseh potreb. Predvsem zaradi tega so se odločili, da bi z ureditvijo centralne kurjave omogočili sezono tudi v zimskih mesecih. Celotna centralna kurjava bi stala okrog 12 milijonov dinarjev. Podjetje samo ima blizu 5 milijonov dinarjev lastnih sredstev. Ostalo pa so nameravali najeti kot posojilo. Toda doslej vse utemeljive niso zalegle in radensko zdraviliško podjetje ni v stanju rešiti tega problematičnega stanja, ki ne prizadeva toliko Pomurja kot široko skupnost, saj je radensko zdravilišče razen Vrutice Teslic — ki pa ima precej manj ogledal — edino te vrste v državi. V Radencih sodijo, da bodo ugodno rešene indikacije za srčne in nekatere druge bolezni, kar bo še posebej pokazalo, da je zmogljivost sedanjega zdravilišča premajhna.

Doslej je zaprosilo radensko zdraviliško podjetje investicijsko posojilo pri investicijski banki itd., vendar brez uspeha. Ob takih malenkostnih zahtevkih se ni mogoče izgovarjati na pomanjkanje sredstev, marveč gre tu bolj za nezainteresiranost merodajnih činiteljev.

Da je bilo doslej premalo storjenega za vsa naravna zdravilišča, med temi tudi za radensko, je bilo ugotovljeno tudi na nedavni seji upravnega odbora Zveze naravnih zdravilišč FLRJ. Na tej seji so med drugim sklenili, da bodo seznanili s stanjem v naravnih zdraviliščih Zvezni izvršni svet. Radensko zdravilišče si je pridobilo doslej sloves ne samo pri vsakdanjih gostih, marveč tudi v znanstvenih krogih. Po vsaki sezoni dobiva uprava zdravilišča pohvalna pisma. V teh pismih se obiskovalci radenskega zdravilišča ne zahvaljujejo samo za gostinsko gostoljubnost, marveč se pohvalno izražajo tudi o ugodnih vplivih radenskega zdravljenja.

Poglejmo samo nekoliko takih pism. Milko Orapež iz Ljubljane piše: »Bil sem v svetovnoznanih Karlovih Varh. Bilo je lepo, vendar sem se počutil v Radencih ugodneje.« Da se po obisku v radenskem zdravilišču počuti mnogo ugodneje,

Ivan Turin iz Maribora: »Ko sem obiskal ženo, ki se je zdravila v tukajšnjem zdravilišču, me je žena povabila na kosilo v dietično restavracijo. Povedati moram, da sem bil prijetno presenečen nad okusno prirejenim kosilom, ki je v vseh ozi-

Zdraviliška kavarna v Radencih

je zapisala tudi prvoborka Katica Postl iz Zagreba. Podobno Jože Zupančič iz Litije: »V Radence sem prišel popolnoma izčrpan, toda kopeli so me čudovito osvežile.« In kaj pravijo zdravniki? Dr.

Kolesarska sekcija v Apačah

Znani kolesar Martin Krajnc, ki se je pričel ukvarjati s tem športom že leta 1938, in je sodeloval na večih državnih in republiških prvenstvih — tako je bil leta 1939 prvak na olimpijski kolesarski dirki Maribor-Murska Sobota — je ustanovil pred nedavnim v Apačah pri društvu Partizan posebno kolesarsko sekcijo. To je že tretji kolesarski klub, ki ga je ustanovil Martin Krajnc: v Pesnici, Dravogradu in Apačah.

Zanimivo je tudi to, da je tovariš Krajnc organiziral prve kolesarske dirke v Sloveniji po osvojitvi, in sicer meseca oktobra 1945 v Pesnici. Kolesarska sekcija apaškega Partizana, ki ima trenutno okrog 30 članov, je priredila doslej že dve kolesarski dirki.

Prve se je udeležilo 22 kolesarjev, ki so dirkali na progi Apače-Radgona, Radgona-Cmurek, Cmurek — Apače. Praga je bila dolga okrog 32 km. Najboljši vozač na tej dirki je bil Viktor Kovačič iz Radgone, ki je dosegel povprečen čas 32 km na uro.

Druga je bila krožna dirka v Apačah. Izmed dvanajstih tekmovalcev je bil najboljši Vlado Lebar iz Apač. V kolesarski sekciji so vključeni med drugimi skoraj vsi mlajši člani delovnega kolektiva Mizarске delavnice Apače.

Ž A R G O N

Ljudje različnih poklicev se srečujemo vsak dan. V vlakih, na cestah, v gostilni se srečata dva znanca ali neznanca istega stahas in že pričneta pogovor, ki ga preprosto človek navadno ne razume. Samo prislunite pogovoru dveh lekarnarjev! Sam vrag se ne zastopi na tak pogovor, kaj šele vi, čeprav ste absolvirali klasično filologijo.

V človeški družbi bi bilo brez dvoma pusto in

— Si ti, orka duš, ena slika. Ampak, udari ga, hudiča, pa bo zletel v... —

Ker je besednjak takih »strokovnih« izrazov ob današnjem razvoju tehnike, ko poznamo že kaj več kot samo klešče in kladivo, vseeno reven, se izrazi ponavljajo. Enkrat pomeni neki izraz klešče, pa spet kladivo, vijak itd. Kadar jih uporabljamo pomočnik, je v tem besedišču tudi vajence.

Torej to je žargon, ki ga prav dobro razumemo, čeprav nam zaradi užiteljve smrti ni bilo sojeno, da bi priležli dalje kot do drugega razreda osnovne šole.

Samo še ta primer: — In srednji napadalec je potisnil usnje v nasprotnikovo svetišče! — No, če smo širokogrudni, zakaj ne bi smel reči boksar, ko hote ali nehote udari nasprotnika v želodec: — In sunil sem ga v svetišče! —

Tako je, vidite, s tistim pogovornim jezikom, ki mu na kratko pravimo žargon.

JUS

Jesenske impresije

Ze tri dni rahlo škropi po pločnikih... Slana je barvala dreve s slikovitimi jesenskimi barvami. Klopji v parku so se pokrile z mučno tišino jesenskega dne, z listjem platan in kostanjev. Jesen.

Tako se zdi človeku, če gleda kostanjara, kako orti na žerjavici pečen kostanj. Toda, jesensko občutje ga prevzame tudi, če brozga po listju in kostanjevih olupkih mlakužastih pločnikov.

Klopotci so utihnili. Pesmi veselih trgачev ni več. Po gorici se spreletavajo le nadeljni vrabci in iščejo zadnje jagode.

Toda, jesen lahko dojemamo še drugače:

Oni dan sem videl v nekem kraju in v neki gostilni fantička osmih let, kako je

pridno pomakal v kozarec vina medenjake in jih slastno oblizoval...

Se sedaj ni utihnilo veselo tink — tonkanje sodarskih kladiv. Sodob je premo! Ko pa je bilo toliko sadja in celo šmarnica je obrodila kot malokatero leto. Pred hišami leže kupi jabolk, ki bodo segnile, če...

Kratka notica v časniku: Mož, oče petih otrok, je v vinjenosti napadel ženo in jo zabodel z nožem. Ali pa: ... in nekaj najbolj razgretih pretepačev so morali odpejlati v bolnišnico. Vzrok: pijaka.

Ze tri dni rahlo škropi po pločnikih, po cestah... Da, tudi po cestah!

SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT — SPORT

Ob obe točki spričo neučinkovite igre KRIM - SOBOTA 3:1 (1:0)

Kaže, da napadalni kvintet Sobote ni imel svojega dneva in tudi ne — sreče. Dokaj dobra, tehnično dovršena, toda neučinkovita igra, to je oecna, ki smo jo brali v vseh slovenskih listih za nedeljsko igro Sobote, ki se je pomerila s Krimom na ljubljanskem igrišču. Prav zaradi neučinkovitosti so domačini pospravili vse izkupiček.

Končni rezultat 3:1 (1:0) v korist Krima. Gledalcev je bilo okrog 800. Igro je vodil sodnik Pliberšek iz Maribora.

Streli golov: v 29. Erzar, v 54. Slapničar in v 62. Skraba za Krim, v 75. minuti Mauček za Soboto.

Gostje so imeli med vso igro terensko premoč, toda njihovi napadaleci niso znali izkoristiti številnih priložnosti. Kot zakleto! Razborknik in Kastelic sta dvakrat komaj rešila moštvo Krima, saj sta odbila žogo s same gol-črte.

Naši so imeli več priložnosti za gol kot domačini, imeli so več od igre, toda zmagal je Krim — z goli. Dva gola so domačini zapisali v svojo bilanco po dobro izvedenih kotih, za njihov tretji gol pa ni moč reči, da je bil posledica dobro organiziranega napada.

In še nekaj: vodstvo našega kluba se je pritožilo proti registraciji tekme. Razlogi: tretji gol je moštvo Krima doseglo iz offside položaja, sodnik pa tudi ni dosodil enajstmetrovke v korist Sobote, ko je bil v kazenskem prostoru Krima storjen grab prekršek nad Maučecom. Sodnik je namreč dosodil posredni strel.

Kljub premoči - le neodločen rezultat

HD „Želozničar“ (Maribor) - TVD „Partizan“ (Sobota) 3:3 (1:2)

Na spolkem igrišču na Poljanah je moštvo soboškega »Partizana« odigralo svojo drugo tekmo za republiško prvenstvo v hokeju na travi proti tamkajšnjemu »Želozničarju«.

Sobočani so nastopili v naslednji postavi: Camplin (5), Horvat (2,5), Močan (2,5), Kokalj (5), Nemeš (2,5), Tomac (5), Milošević (2,5), Nemeš (2), Titan (3,5), Kovač (3,5), Kološa (2).

Po rezultatih 1:0, 2:0 in 3:2 Sobočanom ni uspelo obdržati vodstva. Kljub očitni premoči so tokrat odnesli z igrišča le eno tekmovalno točko.

-nk

Kljub nedeljskemu porazu je Sobota še vedno izven najbolj vroče cone, saj je na lestvici še vedno tretja od zadaj — s 5 točkami pred zadnjima: Slovonom in »Jesenicami« s po 2 točkama. Če bo pobrala v dveh prihodnjih srečanjih še kako točko, si je že v jesenskem delu tekmovalja v okviru slovenske enotne nogometne cone priborila nadaljnji obstanek v družbi tekmovalcev tega razreda. To zagotovo bodo igralci Sobote bržda razvozljali že v nedeljo, ko se bodo na domačem terenu srečali z enajstotico predzadnjega Slovana. Ob dobri

igri in učinkovitem napadu so namreč na obzoru obe tekmovalni točki! Tekma bo v nedeljo ob 14. uri.

Tudi naš drugi predstavnik — »Rakičan« že varno »sedi« s 6 točkami na tretjem mestu od spodaj navzgor (pred Korotanom z 2 in Aluminijem z 1 tekmovalno točko) in bo na tem mestu tudi prezimil. Kot kaže, so si tudi rakičanski nogometaši, s svojimi doslejšnjimi dosežki zagotovili nadaljnje bivanje v I. razredu mariborske podzvezne lige.

S. K.

Druga zmaga soboških rokometišev DRAVA (Ptuj) - SOBOTA 13:17 (4:10)

Soboško moštvo: V. Tratnik, S. Kovačič, I. Hohlšteter, M. Tuš, O. Bizjak, J. Sebek (Hajdinjak), T. Fišer.

Ptuj, 9. novembra. Igra, ki je bila zelo težavna, saj je ves čas deževalo kot po naročilu, je privabila okrog 500 gledalcev.

V prvem polčasu so imeli gostje očitno premoč, kar je moč razbrati iz rezultata, toda nekaj minut pred koncem polčasa je prišlo do neljubega incidenta. Posledica: sodnik je za ves čas igre izključil S. Kovačiča! V vrsti soboških igralcev je tako nastala velika vrzel, ki jo je najbolj čutil napad.

Tudi v drugem polčasu so gostje rahlo prevladovali na igrišču, kljub

temu, da so igrali domala ves čas brez enega igralca. Zaradi prekrškov jih je sodnik miril z dvo ali trinitimnimi počitki, ki so jih morali prestati izven igrišča.

Najbolj kritični trenutek za Sobočane je bil tedaj, ko so morali igrati samo s štirimi igralci, z vratarjem vred. Toda tudi to jih ni vrglo s tira, ki je peljal do zmage. Najpožrtvovalnejši igralec je bil tokrat I. Hohlšteter, ki je bil hkrati tudi najboljši strelec (10 gofov).

ŽENSKÉ

Drava (Ptuj) - Sobota 11:4 (4:4)

Z nedeljsko igro v Ptuj, kjer so gostovale skupaj z moškimi tekmovalci, so soboške rokometišice pokazale viden napredek, ki pa jim zaenkrat še ni prinesel — zmage. Zlasti v I. polčasu so bile enakovredne ptujskim igralkam. V II. polčasu so domačinke zamenjale vratarjo in poletje je branila mrežo Toplakova, ena najboljših slovenskih vratarik. Temu je tudi v glavnem pripisati, da gostje v tem polčasu niso dosegle niti enega gola.

JUDO tud v SOBOTI

Pri soboškem Partizanu bodo skušali uveljaviti nov šport: judo. O tem športu smo v našem listu že pisali obširno. Treninje bodo tedensko dvakrat in jih bo vodil tov. Sapač. Društvo predvideva tudi gostovanje mariborskih judistov v Soboti zaradi populariziranja tega športa med našo mladino.

Slavko Klinar

V dveh inštitutih

V Makedoniji je več inštitutov (sadjarski, vinogradniški, tobačni itd.), ki se že uveljavljajo kot pobudniki in hkrati tudi kot dirigenti pospešenega pridelovanja kultur, ki so še posebno svojstvene za to našo republiko. Inštituti niso od življenja na makedonskem podeželju odmaknjene znanstveno-raziskovalne ustanove, saj so njihove niti razpredene po vsej deželi in segajo celo v najbolj zakotne kraje, kjer imajo največ opravka z zastalostjo in je potrebno takorekoč pionirsko delo pri uveljavljanju sodobnih agrotehničnih in drugih ukrepov v kmetijstvu. To pionirsko delo je marsikje izredno težavno, saj se morajo spoprijemati s klasično zastalostjo šiptarskega in makedonskega kmetia in z njegovo brezperspektivnostjo, ki jo je v preteklosti dedoval iz roda v rod, dokler ni na makedonskem nebu zasijala zvezda resnične svobode in napredka.

Najmlajša ustanova v republici — sadjarski inštitut v Skopju — je zrasel leta 1954 iz resničnih potreb po odlični preusmeritvi makedonskega sadjarstva.

Delovanje inštituta je močno vsklajeno s potrebami terena. Pri ogledu smo se na svoje oči prepričali, da ima strokovno zelo skrbno urejene nasade in drevesnice. Da bi videli nasade prostran nasad jablan, hrušk in breskev v neposredni okolici upravnega poslopja — s prav tako dolgimi vrstami jagod kot med sadječimi Susa Jim je kajpak tudi letos močno ponajzala, zato so morali poklicati na pomoč »umetni dež«. Kar jim narava ni dala sama, so ji pač morali vzeti!

Prav v teh nasadih in drevesnicah se ob skrbnem delu strokovnjakov

inštituta oblikujejo novi znanstvenostrokovni dosežki, ki dobivajo potem konkretne oblike množičnega uredničevanja po vsej deželi. Seveda je pri tem potrebno mnogo »apostolskega« prepričevanja — kot se je poslal v razgovoru direktor inštituta — zato pa strokovnjaki tudi delajo z roko v roki s političnimi organizacijami, ki vztrajno pripravljajo terena za uveljavljanje njihovih dosežkov in priporočil.

Inštitut sodeluje s strokovno službo vseh okrajev, zadrudnih zvez, sadjarskih postaj in drevesnic v republici. Najpomembnejši skupni smotir so veliki plantažni nasadi žlahtnih sadnih rastlin: od jabolk, hrušk in breskev do orhovem, jagod, malin... seveda v skladu v pridelovalnimi razmerami za vsako teh kul-

tur posebej. Torej najprej iskanje ustreznih zemljišč z ugodnimi pridelovalnimi razmerami in šele potlej začetek velike pridelovalne akcije! V razmeroma kratkem času so nastali že po vsej Makedoniji trdni pri-

Razgovor pred sadjarskim inštitutom Skopje

delovalni okoljši, ki so vse bolj širijo v makedonske hribe in so marsikje že tudi izpodrinili manj ko-

ristne gozdove in grmičevja: Bitolj, Stip, Strumica, Tetovo, Kumanovo, Lazarovo polje... Na inštitutu so nam povedali, da imajo ogledne sadovnjake celo na terenih s 1250 m nadmorske višine.

Kljub temu pa trdijo, da so njihovi kolegi — vinogradniki vendarle v boljšem položaju, saj imajo ugodnejše možnosti za urejevanje prostora inštitutnih vinogradov in vskladiševanje pridelka. Sodobna skladišča za sadje in hladilnice z

lahko ceneje prišel do sadja tudi v zimskem času. S sadno trgovino namreč nimajo posebno dobrih izkušenj, saj tudi ondi preveč služi na račun pridelovalca in potrošnika, pa se zato odločno zavzemajo, da bi sadju poleg odkupne cene trdno določili tudi maloprodajne cene, saj bi tako škardje lahko neprimerno lažje zapirali!

Na drugi strani Skopja so se na mestu kjer se sedaj razprostirajo prostrane gorice vinogradniškega inštituta, še pred leti pasle ovce. Vitis na kvadrat: kot po rahlo strmi, do koder seže oko vzpenjajoči se strehi en sam plantažni vinograd v skupnem kompleksu 60 ha! Na mah se ti celo zdi, da se ta zelena »plahota« z neštetiimi vrstami vinske trte na žični opori konča tam nekje v sredini precej strmega, a orumanelega hriba, ki zastira očem globlja obzorja. In s svetlovljani in trdnimi domačini močno obložene trte, da se kar šibi pod težo svojega bremena! Gorice obdelujejo tod povsem s stroji. V njih urednišnje strokovnjaki inštituta naloge, ki so ključno pomembne za vinogradništvo vse Makedonije. Seveda iščejo trte, ki bodo najbolje uspevale v njihovih razmerah! Preizkusiti je treba mnogo sort, da lahko iz množice izbere najboljšo. Direktor inštituta nam je postregel z nekaterimi zanimivimi podatki. Mnogo grozda pošiljajo na trg v svežem stanju. Med zanimivimi oddelci je tudi sosednja Grčija. Iz inštitutovih vinogradov ga predelajo v vino okrog 70 odst. Tudi varovanju vinske trte pred škodljivci in bole-

nimi ter šolanju vin posvečajo veliko pozornost. Stevilne tonamske poskuse opravljajo v svojem laboratoriju.

Sicer pa smo se lahko o kakovosti njihovih vin prepričali že pri kratki poskušnji! Bilo je večkrat sna zdravjes, kajti Slovenci smo tudi v Makedoniji znani kot dobri pivci, pa so to gostitelji tudi na moč upoštevali.

Prostranstvo pa, ki smo ji bili pričva v goricah skopjanskega vinogradniškega inštituta, zgovorno pričča, da bomo imeli kmalu resnega konkurenta — vsaj glede količine vin — tudi v makedonskem vinogradništvu.

PRIHODNJI: NA TURISTIČNI TURI

Pomurski fantje pozdravljajo

Iz V. P. 8147 Niš pošiljata pozdrave deseter Karel Krpič iz Vadarec in vojak Franc Grobnik iz Lešan — svojim staršem, prijateljem in znancom, posebno pa pomurskim deklecom. Mnogo uspeha želim tudi kolektiva »Pomurskega tiskar in bralcev« Pomurskega vestnika.

Vojaki, ki služijo svoj vojaški rok v Beogradu V. P. 5138, pozdravljajo vse svoje domače, brate, sestire in dekleta. Prav tako pozdravljajo vse bralce »Pomurskega vestnika« in čestitajo k prazniku 29. novembra — Dnevu Republike: Ludvik Kuzmič iz Nuskove, Janex Felkar iz Stanjevca, Alojz Cranko iz Čepince in Ludvik Cmor iz Murske Sobote.

Kakšna bo letošnja zima? —
HUDA ZIMA —
VISOK SNEG
ZNANI METEOROLOG
PRAVI: ZIMA OD SREDINE
DECEMBRA DO KONCA
FEBRUARJA!

Svetovnoznani meteorolog Boris Koljčički pravi, da bo letošnja zima precej huda, pričela se bo sredini decembra in bo trajala do konca februarja. Prva polovica zime bo znatno blažja od druge. V prvi polovici decembra bo po mnenju tega meteorologa precej blago vreme. Prava zima bo nastopila šele po 15. decembru. Pogosto bo snežilo in pritisnil bo mraz. Pred novim letom bo spet nekoliko topleje, vendar bo nekaj dni pred novim letom spet precej mrzlo. Precejšen mraz napoveduje tudi za prve dni prihodnjega leta.

Najhujša zima pa bo od sredine januarja do sredine februarja. Že okrog petajstega januarja bo zapadlo precej snega in mrzlo bo. Živo srebro bo padlo v tem obdobju tudi do -18°C.

Najhujši mraz pa moramo pričakovati po mnenju tega vremenoslovca okrog 15. februarja. Takrat bo kazalo živo srebro tudi preko 20 stopinj C pod ničlo. To mrzlo obdobje bo trajalo okrog 10 dni.

Zatem, se pravi v prvih dneh marca se bo pričelo lepše pomladno vreme.

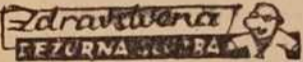
POROCILA ROJSTEV, POROK IN SMRTI od 28. 10. do 10. 11. 1958
Rojstva: Terezija Rožman iz Lendave, deklica; Emilija Lapoš iz Krotca, dečka; Majda Sterman iz Ljutomer, deklica; Marija Meznarič iz Sp. Kamenščaka, deklica; Julijana Vogrinčič iz Bakovec, deklica; Olga Klement iz Rakičana, dečka; Terezija Kos iz Bakovec, dečka; Gizela Veran iz Murske Sobot, dečka; Terezija Bedek iz Gor. Petrovec, dečka; Agata Krapec iz Bakovec, dečka.

Poroke: Raduha Stefan, varilec iz Maribora in Buzeti Marija trg. pomočnica iz Maribora, Ružič Anton, poljedelec iz Bakovec in Ozvalič Kristina, poljedelka iz Bakovec.
Smrti: Grabar Nikolaj, star 62 let iz Markišavce.

KRVODAJALCI od 3. do 8. novembra 1958.

Marija Koloča, Bela Brglez, Stefan Hozjan, Koloman Hiršl, sodnik Danica Hiršl, vsi iz M. Sobot. Zoran Klemenčič iz M. Sobot (petič). Marija Kodila iz M. Sobot (drugič). Verona Cinč — Krog (četrtič), Franc Obal, Rankovec (tretjč), Stefan Grabar, Viktor Casar, Stefan Slankovič, vsi iz Zenavej. Roman Makovec, Rabodje, Julijana Baranja, Vaneča, Marija Firšt, Bunčani, Amalija Kodba iz Presike.

V imenu bolnikov se najlepše zahvaljuje vsem krvodajalcem Transfuzijska postaja Murska Sobot.

Dežurni zdravnik v splošni ambulanci dne 16. nov. 1958 dr. Stefan Vučak.

Nočni dežurni zdravnik na domu od 17. do 23. novembra 1958 dr. Stefan Vučak.

V soboto zvečer:
MEDNARODNI PLESNI
TURNIR V SOBOTI

V soboto se obeta ljubiteljem modernega plesa zanimiva prireditel, ki se bo pričela ob 20.30 v dvorani Doma »Partizan« v organizaciji plesne sekcije KUD Jože Hermanko iz Maribora.

MEDNARODNI PLESNI
TURNIR

srečanje Avstrija—Jugoslavija — bo vodil diplomirani plesni mojster Ludvik Simončič in hkrati pred zbranim občinstvom tudi komentiral posamezne ples, ki jih bodo izvajali priznani mojstri baleta. Igral bo znani plesni orkester.

V soboto torej ne bomo zamudili redke prilike, da enkrat vidimo v domači dvorani sodoben ples, ki je hkrati tudi šport.

V prvem polletju letošnjega leta je dosegla industrija za 10 odst. večji dohodek kot lani. Družbeni skladi so dobili 8,7 %, gospodarske organizacije pa 11,8 % več kot lani.

Nesreče in NEZGODE

V soboto je električni tok ubil kravo na žagi v Boračevi. Vzrok nesreče je bila slaba ozemljenost.

Nedavno je na cesti Murska Sobot—Radgona zavozil osební avto obrtnika Stefana Raščana v električni steber. Voznik, ki je bil lastnik, je bil vinjen in je ogrožal življenja večih prebivalcev, ki so bili na avto-busni postaji, blizu katere se je prometna nesreča pripetila. Skoda na avtu je bilo za 150.000 dinarjev.

V Strukovcih je na cesti tretjega reda zavozil kolesar Ludvik Vučak v kamion. Kolesar je vozil po levi strani ceste in je utrpel težje telesne poškodbe: pretres možganov, zlom ključnice...

Nedavno je zgorelo leseno gospodarsko poslopje Franciške Horvat v Bokračih št. 8. Zgorel je tudi del stanovanjskega poslopja. Skode je bilo za 520.000 din. Poslopje je bilo zavarovano. Sumijo na požig.

Tudi Ludviku Novaku je zgorela kopica slame. Skoda cenijo na 70.000 dinarjev. Slama ni bila zavarovana. Sodijo, da je vzrok požara požig.

Nedavno je nastal ogenj tudi na kopici slame Matije Sramlec v Dankovcih in na kopici slame KG Videm ob Sečavci. V obeh primerih so gasilci hitro posredovali in požar lokalizirali. Skode je bilo vsega 7.000 din. Povzročitelji požara so bili v obeh primerih otroci.

Tedenski KOLEDAR

Nedelja, 16. nov. — Jelica
Ponedeljek, 17. nov. — Ljuba
Torek, 18. nov. — Milko
Sreda, 19. nov. — Liza
Četrtek, 20. nov. — Srečko
Petek, 21. nov. — Marija
Sobota, 22. nov. — Cilka

VREMENSKA NAPOVED
od 14. do 21. novembra

Sredi tedna, ali malo kasneje se bo dež spremenil v sneg, proti koncu tedna suho in mrzlo. V prihodnjem tednu okrog 19. nov. in okrog 23. nov. padavine v ostalem suho in hladno. Okrog 23. nov. se obenem pričakuje ponovna ohladitev s snegom do nižin.

KINO

MURSKA SOBOTA — Od 14. do 16. novembra 1958, ameriški barvni cinemascope film »Vzhodno od raja«. Od 17. do 18. novembra ameriški barvni film »Hitreje Joce«. Od 19. do 20. novembra ameriški film »Dnevnik majorja Tompsona«.

LJUTOMER — Od 15. do 16. nov. francoski barvni film »Veliki manevri«. Od 19. do 20. novembra ameriški barvni film »Zelja faraonova«.

GORNJA RADGONA — Od 15. do 16. nov. ameriški film »Beg iz Gvajane«. Od 19. do 20. novembra italijanski film »Umberto D.«.

LENDAVA — Od 14. do 16. novembra angleški film »Lepo je biti mlade«. Od 18. do 19. novembra jugoslovanski film »Mali človek«.

KRIŽEVCI PRI LJUTI — 17. nov. ameriški film »Ko enkrat odidem«. 20. in 21. nov. češki film »Nekoč je živel kralj«.

VIDEM OB SČAVNICI — 15. in 16. novembra ameriški film »Na apaški meji«. 22. nov. jugoslovanski film »Osumljen«.

CEPINCI — 16. novembra »Imel sem 7 hčera«.

GRAD — 16. novembra ameriški film »Alice in pravljlični deželi«.

VERZEJ — 19. novembra italijanski film »Pesem mladosti«.

VELIKA POLANA — 16. novembra sovjetski film »Veliki pozivi«.

POMURSKI VESTNIK
Izdaja Causopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Jože Vild — Uredništvo: Murska Sobot, Stefana Kovača 16 — Telefon 153 — Uprava: M. Sobot, Kocljeva ulica 7 — Telefon: 53 — Oglasi in naročniški oddelci: Stefana Kovača 16 — Telefon 158 — Naročnina četrtletna 190, polletna 280, celoletna 480 dinarjev — Rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Tek. račun pri Komunalni banki, 1-365
M. Sobot, številka 605-70 — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti

Obvestilo bralcem!

V tej številki najjavljeni komentar predsednika OZZ Stefana Antaliča o oblikah združenega sodelovanja pri spomladanski setvi hibridne koruze

Uredništvo

Mali OGLASI

- EMAJLIRAN STEDILNIK**, skoraj nov, ugodno prodam. Naslov v upravi lista.
- KOVASKO NAKOVALO** kupim. Koloman Kličan, kovač, Lucova 52, p. Gor. Petrovec. M-1056
- STEDILNIK**, bel, emajliran, malo rabljen, prodam. Naslov v upravi lista. M-1057
- MLAD PREKMURSKI IZSELJENEC** želi spoznati mlado dekle v svrhu ženitve. Samo resne ponudbe z osebnim opisom in sliko poslati na naslov: F. Stany, 9 Rathnelly Ave, Toronto 7, Ont. Canada. M-1042
- ZENSKI PLASC**, dvodelno obleko in obleke za deklico do 7 let prodam. Vprašati: Murska Sobot, Trstenjakova ulica 7/I. od 3. ure dalje. M-1050

Za glavno pošto v Ljubljani in nekatere druge pošte na Gorenjskem potrebuje Podjetje za PTT promet v Ljubljani večje število

MOSKIH DOSTAVLJACEV

Kandidati morajo izpolnjevati sledeče pogoje: 1. da so vojašine prosti, 2. da imajo končano vsaj osnovno šolo z dobrim uspehom, 3. da so telesno in duševno zdravi. Samoska stanovanja so zasigurana. Reflektanti naj se javijo pri Okrajni pošti v Murski Sobot, kjer dobijo vsa potrebna pojasnila. M-1049

POSESTVO Z GOSPODARSKIM POSLOPJKOM, travnikom, vinogradom, sadovnjakom, gozdom in 3 ha njiv, skupno 8 ha, ugodno prodam. Vseljivo takoj. Ferdo Filipič, Gode-marci 38, p. Bučkovi pri Ljutomeru. M-1059

7 MESECEV STAREGA FANTKA dam **DOBRI DRUŽINI** za svojo. Naslov v oglasnem oddelku. M-1040

ŽIVINOREJCI POZOR!
Otvoritev novozgrajenega **OSEMENJEVALNEGA CENTRA**
bo v nedeljo; dne 16. novembra 1958 ob 10. uri.
Veterinarski zavod Murska Sobot

OBVESTILO
Naročnike »POMURSKEGA VESTNIKA«, ki so v zastanku z naročnino za leto 1958, prosimo, da to poravnajo najkasneje do konca meseca novembra, ker jim v nasprotnem primeru ne bomo mogli več pošiljati lista.
UPRAVA

ZAHVALA
Ob težki izgubi žene, mame in stare mame **ROZALIJE GREGOR, roj. REZAR**
se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo spremenili na njeni zadnji poti, poklonili venci in cvetje ter nam izrazili sožalje. Iskrena hvala dr. Perkiču za lajšanje bolečin in družinam Erjavce Stefana, Franca in Alojza, Faniški Rezar in Janezu Lipiču, ki so v času njene težke boleznosti sočustvovali z nami. Iskreno se zahvaljujemo okrajnemu odboru SZDL, občinskemu odboru SZDL, osn. organizaciji ZK Dokležovje, Beltinci in Verzej, Ob LO Beltinci, upravnemu odboru in kolektivu KZ, kolektivu »Ravenke«, PGD Dokležovje in vsem ostalim za častno sprejeto.
Iskrena hvala staremu prijatelju Ivanu Sitarju in godbi »Svoboda« iz Murske Sobot. Najlepša hvala govornikom Stefanu Milaniču, učitelju, za slovo od doma pokojnice in Alojzu Benku, direktorju, za poslovitne besede pri odprtem grobu. Vsem sosedom za vsvo pomoč v času boleznosti in smrti pokojnice, najlepša hvala!
Dokležovje, 11. novembra 1958.
Zalujoči: mož Matija, sin Rudi z ženo Franco in vauki: Marico, Gelco, Slavekom, Zorico in Majdo, sin Franc z ženo Ivanko in vnukom Brankom.

R A Z P I S
Okrajna združna zveza Murska Sobot razpisuje natečaj za vpis v **TRAKTORSKI TECAJ**
ki se bo vršil na Kmetijski šoli v Rakičanu in Podgradju. V poštev pridejo kandidati, ki so dopolnili 18. let starosti. Prošnjo je vložiti najkasneje do 25. t. m. na naslov Okrajna združna zveza Murska Sobot, Slomškova 11. Vse podrobne informacije dobijo kandidati na OZZ Murska Sobot. O-1058

Upravni odbor mizarskega podjetja »Jelka« Murska Sobot razpisuje delovno mesto **računovodje**
Pogoji: Srednja ekonomska šola in 5 let prakse v knjigovodstvu. Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Pismene ponudbe poslati takoj na upravo podjetja. O-1047

Peter Onič se je z naglimi koraki povzpel po stopnišču in potrkal na vrata Syl Parkerjeve. Na svoje trkanje ni dobil odgovora. Tudi na ponovno trkanje se ni nihče oglašil. Vstopil je in odgrnil zaveso spalnega koticčka. Syl ni bilo nikjer. Odhitiel je do Marshallove sobe, kjer ga je čakalo isto doživetje.

Bil je zelo vznemirjen. Kaj bi se ji lahko zgodilo? Vprašal je sobarico, ki pa ni videla mlade Američanke že več kot pol ure. Stregel je po stopnišču k Menziniju in dr. Kraussu. V veži se je skoraj spotaknil ob preprogo in padel.

»Oho!« je dejal dr. Krauss, ko je prisopil od mize. »Ali gori voda?«
»Cudeži se danes dogajajo le v domišljiji tistih, ki si jih želijo,« je rekel komisar, ko je Onič povedal, da sta pokojnikova hči in njegov tajnik izginila iz pensiona. »Gospodično Parkerjevo so s silo odvedli. Toda kako? Ali se je zgodilo kaj nenavadnega?«

»Marshall je prispel,« je dejal Onič
»Da, toda glede njega se strinjam z gospodom odvetnikom. Prav takšen je, kot nam ga je gospodična Parkerjeva opisala.«
»In voda v bencinu njenega šoferja?«

»Poglejmo, če je njen šofer še tukaj!«
Ko so stopili na prosto, je lastnica pensiona ustavila Oniča.
»Gospod, tole je za vas. Hotela sem vam izročiti pismo že prej, a nisem vas mogla dohiteti. Hiteli ste, ko da bi vam gorelo za petami.«

Onič je brž odprl zalepko in razgrnil papir. Na njem je bilo le pet besed, napisanih v naglici:
»Bife stadion. FBI. Syl Parker.«
»In nič več.«

»Kje je padovanski stadion?« je vprašal Manzini, ki pa je še pred njim prebral vsebino sporočila.
»Na koncu mesta ob cesti, ki pelje v Milano. Brž za menoj in v avtu.«

Limuzina s tržaško številko se je pravkar ustavila pred pensionom.
»Kje ste bili?« je vprašal Manzini šoferja.
»Prihajam naravnost iz garaže, da bom gospodični Parker bolj pri roki,« je odvrnil šofer.

»Verjetno vas ne bo več potrebovala, vsaj danes ne...« je že hotel spregovoriti Manzini. Toda dejal mu je:
»Tako nas odpelje na stadion. Mudi se!«
Čez hip je že drvela ista limuzina po padovanskih ulicah v smeri proti mestnemu stadionu. V njej so sedeli naši trije znanci, oboroženi s pištolami. Onič in dr. Krauss sta dobila orožje od komisarja.

Na zvoniku padovanske stolnice je bila ura osem.
V bifeju pri stadionu je Manzini pokazal, da je mož naglih dejanj in ukrepov.

Syl in tajnika ni bilo nikjer. Komisar je v nekaj trenutkih zaslíhal vse, ki jih je zatekel v lokalu — od lastnika bifeja do zadnjega gosta, neke postarne profesorice z naočniki.

Ta je namreč srečala v svojem koticčku obvezni jutranji čaj z mlekom, ko sta pripeljala oba neznanca k mizi v njeni sosesčini Syl in tajnika. Tretji neznanec jih je že pričakoval. Profesorica je namah spoznala v obeh Američanih tučca. Zato ju je ves čas pozorno opazovala. Zlasti Syl je bila popolnoma blede. Večkrat so se ji utrile iz oči solze. Zaradi njenega črnega kostuma pa je profesorica menila, da gre za družbo, ki čaka na pogreb. Tudi mestno pokopališče je namreč v tem delu mesta.

Govorili so potihem, da jih ni mogla razumeti. Pravzaprav je govoril le neznanec, ki je bil v lokalu že od vsega začetka. Ko so odhajali, je dobila profesorica vtis, da sta Syl in tajnik nerada odšla z njimi. Iz lokala je šel omenjeni moški prvi, tučca v sredi, ostala dva neznanca pa za njima. Pred stadionom so vsi sedli v veliko sivo limuzino in se brž odpeljali v smeri proti Milano.

Vse to se je zgodilo pred dobrimi desetimi minutami, je končala profesorica.

Od ostalih gostov Manzini ni zvedel mnogo. Izpoved profesorice pa se je popolnoma ujemala z besedami lastnika bifeja. Tudi njemu je družba vzbudila pozornost že zaradi izredne bledece lepe mlade dame v črnem kostumu.

Čez hip so Manzini, Onič in dr. Krauss spet sedeli v že znani tržaški limuzini. Divja dirka po široki asfaltirani cesti v oblačnem poletnem jutru se je povsem ujemala z ostalimi burnimi doživljaji Petra Oniča zadnjih dni.

Sedaj je bila stvar Petru jasna kakor na dlani. Zlikovci so zvalili Syl in Marshalla iz pensiona in ju sredi belega dne ugrabili. Imeli pa so prednost desetih minut in Manzini se je že jezil, zakaj ni poklical na pomoč še hitrejši patrolni policijski avto.

Toda tudi tržaški šofer jih ni razočaral. V divjem diru je njegov voz rezal ovinkse, se kakor strela vzpenjal navkreber, če se je cesta dvignila, nato pa zletel kakor ptič po gladki asfaltirani ploskvi, ko je bila cesta spet ravna. Vzlic temu pa sive limuzine zlikovcev niso mogli dohiteti.

Slednjči je šofer nenadoma zavrl. Pred njimi je bilo križišče. Peter Onič je začel divje preklinjati. Te kletvice je pobral v bivši jugoslovanski vojski med svojim službovanjem na bolgarski meji. Vsa sreča je bila v tem, da jih komisar in odvetnik nista razumela.

Kako naj ugane, katero smer je ubral avto, ki ga zasledujejo? Položaj je rešil Manzini. Nagonsko je določil smer. Dirka na življenje in smrt se je nadaljevala. Cesta je kmalu zavila nekoliko navkreber v gozd. Sedaj se je nagnila njihova limuzina na levo, sedaj na desno. Šofer pa je bil več s svojega poklica. Motor je požiral kilometer za kilometrom z nezmanjšano brzino.

Neenadoma so zaškripale zavore. Avto je večkrat nevarno zaneslo. Končno je zadel za ovinkom sredi ceste v nekaj velikega in sivega pred seboj. Bila je limuzina, ki so jo zasledovali!

Kazno je bilo, da so se morali nič hudega sluteči zlikovci zaradi nenadne okvare ustaviti. Tokrat jim je sreča pokazala hrbet. Toda tudi naši znanci v tržaškem avtu so bili več kot presenečeni.

Šoferja je zadelo krmilo v prsa in onesvestil se je. Komisar, ki je sedel poleg njega, je pri trčenju odnesel zdravo kožo. Le od padca je bil nekoliko omamljen. Oniča in bernskega odvetnika je vrglo daleč na prosto. Onič je najprej obležal, da bi se zbral, nato pa se je počasi vzravnal. Tudi dr. Krauss je storil isto.

Kar je Onič najprej videl, sta bila dva neznanca za sivo limuzino, ki sta se pravkar pobirala s tal. Tudi njiju je pri trčenju vrglo na cesto.

Kje je bila Syl s tajnikom? Onič se je ozrl okrog sebe. Na cesti ju ni videl. Zato si je mislil, da sta še v avtomobilu.

Hotel je stopiti naprej. Počil je strel in kroglja je odžvižgala mimo njegove glave. Eden izmed neznancev za avtomobilom je ustrelil proti njemu in sedaj je že drugič meril vanj.

Tu ni bilo časa za oklevanje. Kakor panter se je pognal proti neznanecu, ga zgrabil z obema rokama in dvignil kvišku. Pri tem mu je spodrsnilo. Oba sta padla. Onič je obležal na svojem nasprotniku. Pokleknil mu je na prsa. Premaganec je v naslednjem hipu že začutil jekleni stisk njegovih prstov na svojem vratu. Ta boj je bil vsekakor dobljen.

Občutek zmagovalstva pa ni trajal dolgo. Nenadoma je padlo nanj nekaj težkega in že je ležal kakor vreča na tleh. Drugi neznanec je splezal namreč na streho avtomobila, da se je lahko z večjo močjo vrgel nanj. Nato si je spet poiskal kritje za avtomobilom.

Čez nekaj trenutkov je bil Onič ponovno na nogah. Videl je, kako leze neznanec, katerega je prej že skoraj zadavil, po cestnem jarku. Se preden pa se je ganil, da bi mu sledil, ga je drugi neznanec od zadaj že spet napadel. Onič se je najprej sklonil, nato pa vzravnal in v naslednjem hipu sta se že valjala po asfaltu v srditem boju. Med bojem je Onič zadel z glavo ob avto. Bil je na pol omamljen. Vzlic temu se je še bolj zagrizel v nasprotnika. Oba sta bila močna, obenem pa sta se zagrizeno borila. Blizu njiju na tleh je ležala pištola, ki je padla neznanecu iz rok. Vse to se je odigralo v nekaj drobcih sekunde.

Delovna stanovanjska skupnost — naša razširjena družina

Iz referatov in razprave na posvetovanju o novi stanovanjski skupnosti v Murski Soboti

V svojem referatu je v odgovor na vprašanje, kako osnovati stanovanjsko skupnost, da bo njeno delo uspešno, tov. Sida Podleskova omenila nalogo organizacij SZDL, da propagirajo stanovanjsko skupnost kot organizacijo samopomoči državljanom. Skupno z LO komune, ki je v prvi vrsti dolžan skrbeti za izboljšanje življenjskih pogojev, morajo politične in družbene organizacije proučiti probleme, ki so najvažnejši in jih predložiti prebivalcem na zborih volivcev. Le če se bodo volivci sami odločili za reševanje določenih težav, po potrebi za prispevek o delu, denarju, organiziranju, dajanju pomoči drug drugemu, bo ustanovitev stanovanjske skupnosti uspešna. Samopobuda mora biti osnovno vodilo stanovanjske skupnosti pri njenem delu.

Ko je govorila o pomočnikih stanovanjske skupnosti in o povezavi z občino, je tov. Sida Podleskova dejala, da so DPM, klubi LT in TVD »Partizan« družstva, ki delajo na področju kulturne, tehnične in telesne vzgoje otrok in mladine. Njihova dejavnost je pre-

cejšnja, vendar jo bo treba še razširjati, saj je udeleževanje otrok in mladine v teh društvihi najuspešnejše vzgojno sredstvo. Dalje bo morala stanovanjska skupnost tesno sodelovati s pionirskimi starešinskiimi sieti in organizacijami LMS. Društvo za napredek gospodinjstva in zavod za napredek gospodinjstva lahko razvijeta razne oblike pomoči gospodinjstvom ter pomagata z organiziranjem, propagiranjem in strokovnim delom pri izboljševanju družbene prehrane, preskrbe otrok, družin in posameznikov. Organizacija RK bo razvijala zlasti zdravstveno varstvo socialno ogroženih in pomoč pri hišni negi bolnika.

Nova stanovanjska skupnost bo važen organ v mehanizmu komune, kar pa ne pomeni, da bi občini in njenim svetom prevzemala osnovne dolžnosti o zvezi z razvijanjem komunalne dejavnosti, obrti, stanovanjske izgradnje, vzgoje, zdravstva, soc. varstva in drugih dejavnosti za splošen napredek in doig življenjske ravni. Delovna stanovanjska

skupnost bo dajala občini predloge in pobude za hitrejše reševanje določenih problemov ter pomagala pri izvrševanju planov komune s soudeležbo stanovalec. Najpeč pomoči občini bo dajala pri izpajanju komunalnih del, ki jih je v mestu veliko. Za urešičitev večjih nalog, ki si jih bo zadala skupnost, bo potrebna materialna pomoč občine. Občina daje vsako leto sredstva za komunalne in druge namene, ki služijo neposredno doigu življenjske ravni. Ob zainteresiranosti članov skupnosti bo mogoče ta sredstva boljše izkoristiti oziroma z njimi več narediti. Dodatna sredstva za te namene bo komuna dobila pri gospodarskih organizacijah iz njihovih skladov za družbene namene. Gospodarske organizacije bodo skupnosti materialno podpirale, če bo ta razvijala servise, obrate in druge orste dejavnosti, ki bodo koristili delavcem. Ob tem je tov. Sida Podleskova poudarila pomembno vlogo zborna proizvajalcev ter važno nalogo proučevanja potreb zaposlenih in tolmačenja vloge stanovanjske skupnosti po sindikalnih organizacijah.

V živahni razpravi, ki je sledila referatom, je tov. Razdevškova med drugim dejala, da obstoječi vrtec sprejme le otroke zaposlenih mater, kar pa ni v skladu z načeli vzgoje predšolskih otrok. Omenila je tudi nameravano preselitev tega vrta v drugo zgradbo, v sedanji pa naj bi pridobili 6 učilnic za rešitev pomanjkanja šolskega prostora, čeprav bo treba po njeni sodbi misliti na gradnjo osemletke v bližini bolnišnice. Sedaj so vse šole na enem koncu Sobotе, kar je za otroke zelo odročino. Poudarila je tudi potrebo po dveh vrtec in petih otroških igriščih v Soboti. Pri stanovanjskih blokih naj bi uredila stanovanjska skupnost tudi otroška igrišča in nabavila kolektivne igrače. Otrok naj bi ob igri ustvarjal in se v svoji domišljiji izživljal (gradbeni material itd.).

Tov. Koloman Hiršl je omenil primer stanovanjske skupnosti Ljubljana — Center, kjer je dala SZDL dvorano za otroški vrtec, ker za novogradnjo ni sredstev. Izrazil je mnenje, da bi morali za igrače prispevati sredstva starši, nova stanovanjska skupnost pa naj bi bila organizator.

Tov. Velnar je zavzel za ureditev majhnih otroških igrišč in poudaril pomen fizikalne za razvoj in zdravje otrok. V ta namen bi lahko dobila stanovanjska skupnost pomoč vadiateljev TVD »Partizane«. V nadaljevanju svojih izjavanj je omenil, da bi kazalo prodajati na pol gotova živila, kar bi gospodinjstvom zelo olajšalo delo.

Tov. Karel Lutar je pojasnil, da je igrišče v parku mišljeno kot centralno otroško igrišče s športnimi napravami in napravami za igre. Dejal je, da se je gradnja nekoliko zavlekla iz objektivnih in subjektivnih razlogov. Glede naprav za igra-

nje na splošno je omenil, da otroke mnogo bolj privlačijo razni predmeti kot opeka, sodi za mlačni prah, leseni predmeti, itd. kot igrače, ki se jih kmalu naveličajo. Izrazil je upanje, da bomo lahko že spomladi uredili manjša igrišča na raznih koncih in krajih mesta.

Za povečanje šolskega prostora in večjo zmogljivost otroškega vrta

Ob pomanjkanju šolskega prostora je dejal, da je nadzidava osemletke II najhitrejša in najcenejša rešitev. Z njo bi pridobili sedem učilnic. Če bo do tega prišlo — skupno z ureditvijo sanitarij v tej šoli — bodo prihodnje leto še dve izmenili, sicer pa tri. Kot primer je navedel zgled Bakovčanov, ki so uredili že sedem učilnic z minimalnimi stroški: plačali so le material in kvalificirano delovno silo. Namesto, da bi se zanašali na proračun, je treba najti sredstva v obliki posojila. Za omenjeno nadzidavo kaže, da se odločimo čimprej, da bi lahko že spomladi začeli z gradnjo in tako pouk ne bi bil moten. V tem primeru bi dobili v Soboti dva vrta — novega v bivši Hartnerjevi vili, zmogljivost sedanjega pa bi lahko razširili s paviljoni. To bi bila tudi urbanistična rešitev, medtem ko bi bila poleti dovolj odprta lopa.

Glede servisnih služb je tov. Lutar izrazil mnenje, da bi kazalo skleniti s kakšnim pleskarskim mojim pogodbu za pleskanje kuhinj, itd. v prostem času. Glede šivalno-pralnega servisa je obljubil, da se bo zanj zavzel, vendar je uspeh od-

visen od v referatu omenjenih podjetij, ki imajo devize za svobodno razpolaganje. Glede družbene prehrane je dejal, da bo moral storiti svoje tudi Zavod za napredek gospodinjstva. Večji kolektivi (Tovarna perila, TMI in TMP) so uredili vprašanje malice, delavci »Sograda«, ki se vozijo od doma, pa prinašajo malice s seboj.

Tov. Rudi Rapl je dejal, da je izposojanje pralnih strojev za večino gospodinj predrago. Poudaril je, da je v Soboti več možnosti za dostavo malice v kolektive kot pa za ustanovitev menze. Opozoril je na kurirje, ki izgubljajo čas z nakupom malice v trgovinah za člane manjših kolektivov, v kolikor ti sami ne zapuščajo zaradi tega svojih delovnih mest. Dalje je dejal, da so sredstva gospodarskih organizacij za družbeno prehrano najmanj izvržena in da je treba tudi za manjše kolektive organizirati sistem družbene prehrane. Za to se bodo morale zavzeti sindikalne podružnice preko zborov proizvajalcev v komunah.

Tov. Marija Prizmičeva je zbrane opozorila, da veliko sredstev komuna ne bo mogla dati stanovanjski skupnosti. Gre torej za to, kje dobiti sredstva in katere dejavnosti kaže razvijati. Dejala je dalje, da je pozimi problem otroških igrišč še večji, vendar bo z dobro voljo moč premagati ovire in najti rešitev za varstvo otrok v novih blokih in naseljih ob razumevanju investitorjev in projektantov, ki bodo morali predvideti prostor v ta namen. Omenila je tudi skrb za stare, vendar ne v domovih onemoglih, temveč v novih blokih in naseljih z ustreznimi prostori.

Tov. Stefan Sabjan se je zavzel za akcije prostovoljnega dela za ureditev kanalizacije in vodovoda, o čemer bodo morali razpravljati zbori volivcev, kakor tudi o najemanju potrebnih posojil. Znano je, da zahteva ureditev kanalizacije ogromno nekvalificiranega dela. Glede posameznih servisov je dejal, da je v Soboti skoraj nemogoče najti mojstra ali človeka za manjša popravila, ker se obrt zavzema za rentabilnejša dela. S servisnimi delavnicami, oproščeni družbenih dajatev, je dejal, bi bilo mogoče marsikaj narediti. Ob vprašanju družbene prehrane je dejal, ko je poudaril pomanjkanje delovne sile iz izkušnj »Sograda«, da bi 80% delavcev z navdušenjem pozdravilo uvedbo malice, če bi bila cena iste dostopna. Zato bi bilo treba stvar organizirati in proučiti, kako povsem poceniti malico. Podjetja se bodo nedvomno ob pomanjkanju delovne sile zavzela za uvedbo malice.

Tov. Marta Kikčeva je opozorila na problem dijakov, ki se vozijo v Solo in dejala, da so mlečne in šolske kuhinje dosegle svoj namen. Glede obrata družbene prehrane je menila, da sodi v pristojnost stanovanjske skupnosti.

Predstavniki ostalih občin so ugotovili, da imajo v njihovih občinah podobne probleme kot v Soboti. Tako je tov. Levarjeva iz Radgone dejala, da niso ustanovili biroja za posojanje malih gospodinjstkih strojev, ker je to predrago. Opozorila je na to, da bi bilo treba nadaljevati s prostovoljnim delom za ureditev prečih komunalnih in drugih problemov. Povedala je tudi, da so se v radgonski občini odločili za smotrno gradnjo stanovanjskih hiše v okviru stanovanjske zadruge.

Ob koncu so prisotni soglasno izvolili iniciativni odbor nove stanovanjske skupnosti v Murski Soboti.

B. Sinko

DRUŽBENA POMOČ DRUŽINI

Tov. Miha Veršič je v svojem referatu govoril najprej o pomoči pri vzgoji otrok v novi stanovanjski skupnosti. Tu se je zavzel za družbeno skrb za otroke ob neposrednem sodelovanju staršev. V dokaz, kako je ta pomoč potrebna, je navedel podatke ankete med delavkami tovarne »Mura«. Ko govorimo o zaposleni ženi-materi, je dejal, mislimo navadno le tisto, ki je v rednem delovnem odnosu. Vendar je tudi zaposlena mati s svojim delom, posebno še dopoldne, tako zaposlena, da je potrebna družbene pomoči pri svojem otroku.

Kdo naj prevzame skrb za te otroke? Nova stanovanjska skupnost kot razširjena družina po besedah tov. Kardelja, bo lahko postopoma ustvarjala tehnično bazo, ki bo v osnovi olajšala ženi v gospodinjstvu skrb za otroke in za celotno družino.

Ko je omenil potrebo po prostoru, kjer naj bi se otroci zbirali, je tov. Veršič dejal, da novi sistem stanovanjske izgradnje predvideva večje vmesne prostore med posameznimi bloki, s čimer nastajajo večje proste površine. S tem je že ustvarjena možnost, da se del tega prostora preuredi v otroško igrišče. Zal pa te možnosti premalo koristimo. Dalje je tov. Veršič govoril o opremljenosti igrišč glede na njihovo starost, o sobah za predšolsko in šolsko deca, njihovi opremljenosti itd. Pri določitvi prostora za šolsko deca je omenil, da je tem otrokom večjih potreben mir za redno opravljanje šolskih obveznosti. Take sobe bi bile v naših pogojih zasedene ves dan z ozirom na pouk v dveh izmenah. Iz zdravstvenih razlogov je priporočljivo, da predšolski in šolski otroci nimajo skupnih prostorov, omogočiti pa je treba skupne igre na prostem, kjer lahko starejši vzgojno koristno vplivajo na mlajše.

Zaradi nezadostnega števila pedagoško usposobljenih ljudi za nadzor otrok v okviru stanovanjskih skupnosti se bomo posluževali ljudi, ki so si v raznih organizacijah in društvihi pridobili že nekaj izkušenj pri delu z otroki in dokazali, da imajo do njih lep, pravičen odnos in da se zavedajo odgovornosti pri tem delu. V poštev pridejo predvsem nezaposlene žene, nato starejši ljudje, ki nimajo več stalne službene obveznosti, ter tudi mladina. Zaposleni bodo lahko po svoji zmogljivosti in sposobnosti.

Potem, ko je poudaril vlogo šole v stanovanjski skupnosti, je tov. Veršič poudaril, da bo treba za urešičenje omenjenih oblik varstva

Tako je delo lažje...

otrok v stanovanjski skupnosti organizirati pri stanovanjski skupnosti komisijo za varstvo otroka in družine. Izvršni odbor stanovanjske skupnosti pa bi moral pripraviti konkretni program za varstvo otrok in družine. Sestavljen naj bo na podlagi potreb in realnih materialnih možnosti. Zato morajo pri tem sodelovati poleg družbenih činiteljev tudi zastopniki staršev — družin stanovanjske skupnosti.

O pomoči v gospodinjstvu je tov. Veršič dejal, da nudi naš trg danes že mnogo možnosti za mehanizacijo gospodinjstva. Vendar mehanizacija individualnih gospodinjstev ne bo rešila vprašanja razbremenitve družin, ker bi težko obremenila družinske proračune in člane gospodinjstva še bolj vklepala v gospodinjstvo delo. S skupnimi napori, s tem, da drug drugemu nudimo svoje znanje in pomoč, lahko v stanovanjski skupnosti organizirano izboljšamo življenje socialistične družine. Pomembno pomoč pa nudijo družinam šolske mlečne kuhinje tako glede sestavin dopolnilne prehrane, dalje delovno in finančno pomoč, imajo pa tudi vzgojni pomen. Iskati in najti bo treba možnosti, da bodo teh malice

deležni tudi predšolski otroci na igriščih in v svojih sobah.

Ob koncu svojega referata je govoril tov. Veršič tudi o skrbi in oblikah skrbi za stare ljudi in poudaril, da bodo stanovanjske skupnosti vsem tem potrebam najlaže zadostile.

Zavodi za napredek gospodinjstva — važna vloga

Pospeševati pobudo državljanov

Predsednik ObLO M. Sobota tov. Karel Lutar je v začetku svojega referata poudaril, da je v občini trenutno objektivno možno govoriti o ustanovitvi stanovanjske skupnosti samo v Soboti in to o eni stanovanjski skupnosti. Praksa naj pokaže, je dejal, ali bo potrebno v prihodnje še več stanovanjskih skupnosti ali bo zadostovala ena. Po njegovih sodbi za zdaj na naših vaseh takih objektivnih pogojev ni, življenje in praksa pa bosta prav gotovo pokazala, da bo tudi na vaseh potrebno razmišljati o ustanavljanju vaških skupnosti.

Ko je omenil stanovanjsko vprašanje kot eno osnovnih vprašanj vsake družine, je dejal, da po perspektivnem planu občine tega vprašanja v doglednem času ne bo mogoče rešiti, da bi lahko zadovoljili najnujnejše potrebe vseh proslincev, posebno ne ob takem načinu izgradnje stanovanj in s sredstvi, s katerimi razpolaga ustrezen sklad. To je povezano tudi z vlogo in namenom nove stanovanjske skupnosti: Če upoštevamo stalšče, da organizirajo stanovanjsko skupnost državljanji sami, da so vse družbene organizacije dolžne, da vplivajo in pospešujejo razvoj stanovanjskih skupnosti, če so torej stvarci samih prizadetih državljanov, potem nam bo lahko kaj kmalu jasno, da so podane možnosti, tudi materialne, da najdemo rešitev za njih ustanovitev in tudi nadaljnje uspevanje.

Tu velja omeniti po besedah tov. Lutarja, da mnogo od znanih prečih problemov še dolgo ne bomo mogli rešiti, če bomo samo čakali, kdaj bomo imeli na razpolago zadostna finančna sredstva, ki so sicer bila nekje ustvarjena za skupne družbene potrebe, ker je teh problemov toliko in na vseh področjih, da nam ta sredstva še zdaleka ne

zadostujejo. Zato je potrebno iskati dodatne vire, pospeševati pobudo vseh prizadetih državljanov, da s skupnimi močmi, hitreje in uspešneje rešimo tisto, kar se rešiti da. Mnogokrat je dovolj že dobra volja in majhna pripravljenost za sodelovanje. Tu se bodo morale predvsem naše gospodarske organizacije mnogo bolj zavzeti za ta vprašanja kot so se doslej. Vedeti morajo, da njihova skrb ne more in ne sme biti samo to, da izpolnijo svoje plane in svoje obveznosti, temveč morajo težiti k čim večji in hitrejši stanovanjski izgradnji in pospeševanju komunalne dejavnosti. Ze samo urejanje zemljišč za nove stanovanjske bloke posta-

ja poseben problem zaradi neuvidevnosti lastnikov zemljišč, ne moremo pa odstopiti od takega načina izgrajevanja naselij, ker bi vsak drugi način še povečal komunalne potrebe. Vedno večja je upravičena težnja, da naj bi se pri takih blokih zagotovili prostori za skupne potrebe družin, kot so prostori za otroke ob slabem vremenu, otroška igrišča itd. Za to pa v investicijskih programih ni predvidenih sredstev, niti investitorjev za ta dela. Ves čas od začetka omejevanja individualne gradnje zasebnih hišic zaradi skrčenja gradbenega rajona se postavlja problem gradnje vrstnih hišic na zadržni osnovi, ki pa še ni rešen (lokacija,

kako pridobiti potrebna zemljišča itd.). Po sodbi tov. predsednika Lutarja kaže to čimprej rešiti, ker prav taka gradnja lahko mobilizira največ dodatnih sredstev tako v denarju kot v materialu in delovni sili. Skrb delovnih kolektivov za rešitev stanovanjske krize je odločno premajhna. Ob težnji, razdeliti vsa sredstva kot višek plačnega sklada, je treba našim delovnim ljudem povedati, da sodi tudi stanovanje k družbenemu standardu. Treba je razpravljati o tem, da bi naši način, kako čim hitreje in čim ceneje smotrno zgraditi toliko stanovanj, da bi lahko zadostili vsem potrebam tistih ljudi, ki so s svojo prisotnostjo v Soboti nujno potrebni.

Rešitev ni samo v družbenih skladih

Rešitev nekaterih komunalnih vprašanj v Soboti postaja problem številka ena — predvsem vprašanje vodovoda in kanalizacije. Načrti za vodovod in kanalizacijo so urejeni, uspešno je rešeno vprašanje tako zajetja vode kot odvod odpadnih voda in glede na lego Sobotе. Potrebna sredstva bi bila okrog pol milijarde din. Seveda v družbenih skladih teh sredstev še dolgo ne bo in bo treba najti pomoč v samopriskevku, prostovoljnem delu za kopanje kanalov, iskanju možnosti za posojila (tudi ljudsko), prispevku gospodarskih organizacij, ki bi jim rešitev teh problemov pomagala tudi pri njihovih proizvodnjah (Tovarna mesnih izdelkov, TMP itd.). Prav tu bo lahko odigrala stanovanjska skupnost veliko, hvaležno in koristno vlogo.

V nadaljevanju svojega referata je tov. Lutar govoril o skrbi za izboljšanje trgovske mre-

že in omenil tudi samopostrežno trgovino, kjer bi si potrošnik sam izbral to, kar potrebuje, ne da bi mu trgovec blago vsiljeval. Tu je omenil že znane težave v preskrbi za mesom (premalno mesnic), manjkajočo sodobno prodajalno mleka in mlečnih izdelkov itd. O gostinskih obratih je tov. predsednik Lutar dejal med drugim, da do neke mere zadovoljujejo preskrbo samskih abonentov in tistih, ki si doma ne morejo pripraviti hrane. Vendar so tu težnje širše, da bi tudi tistim družinam, ki danes s težavo vzdržujejo gospodinjstvo, bilo omogočeno, da si lahko odnesejo domov gotovo ali pa delno pripravljeno hrano. Ker prostori ne predstavljajo problema, bo treba narediti temeljite kalkulacije in pa proučiti potrebno zmogljivost. Če se bo pokazalo, da so pogoji za ustanovitev menze, jo je treba ustanoviti.

Ob nezadovoljivem stanju obrtnih uslug je tov. Lutar dejal, da bo tu morala prava stanovanjska skupnost prispevati znaten delež, da se tako stanje popravi. Zato je treba misliti na ustanavljanje raznih servisov v okviru skupnosti, ki bi bili oproščeni družbenih dajatev, poleg tega pa bi lahko zaposlovali kvalificirano delovno silo, za katero ne bi bilo treba plačevati raznih prispevkov, ker so isti že plačani v rednem delovnem odnosu. Tu je po njegovi sodbi mogoče zajeti pravzaprav vsa dejavnosti, ki je družini potrebna v vsakdanjem življenju od pralnice, likalnice, šivalno-krpalnih servisov, raznih uslug za popravilo gospodinjstkih potrebščin in popravljen v stanovanjih. Za večno teh obratov niso potrebni kakšni posebni prostori ali materialna sredstva, zato bi jih kazalo osnovati čimprej. Kompletan š-

valno-pralni servis, razstavljen na letošnjem jenskem zagrebškem velesejmu, stane, na primer, nekaj več kot 5 milijone deviznih dinarjev. Imamo pa nekaj podjetij, ki pri svojem poslovanju ustvarjajo devize, s katerimi svobodno razpolagajo (obrat poslovne zveze »Agromerkurs«, »Perutnina«, Tovarna perila) in če bi ta podjetja dala del teh deviz na razpolago po rednem tečaju, kajpak ne bi bilo težko najti dinarskega pokrija za nabavo potrebnih strojev, ki bi v celoti zadovoljevali vse potrebe Sobotе.

Ko je govoril o otrocih brez nadzorstva in za nadzorstvo teh otrok potrebnih prostorih, je tov. Lutar dejal, da se bo treba tudi tu poslužiti prostovoljnega dela. Skrb za otroke je stvar skupnosti, vendar bodo morali za vzgojo predšolskega otroka nekaj prispevati tudi starši.